НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	**Маріупольський державний університет**
Освітня програма	**53920 Менеджмент**
Рівень вищої освіти	**Доктор філософії**
Спеціальність	**073 Менеджмент**

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – https://naqa.gov.ua/

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	**19**
Повна назва ЗВО	**Маріупольський державний університет**
Ідентифікаційний код ЗВО	**26593428**
ПІБ керівника ЗВО	**Марена Тетяна Василівна**
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	**https://mu.edu.ua**

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

https://registry.edbo.gov.ua/university/19

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	**53920**
Назва ОП	**Менеджмент**
Галузь знань	**07 Управління та адміністрування**
Спеціальність	**073 Менеджмент**
Спеціалізація (за наявності)	*відсутня*
Рівень вищої освіти	**Доктор філософії**
Тип освітньої програми	**Освітньо-наукова**
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	**Магістр (ОКР «спеціаліст»)**
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	**Кафедра менеджмент у та фінансів**
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	**Кафедра системного аналізу та інформаційних технологій Кафедра практичної психології Кафедра англійської філології та прикладних студій Кафедра української філології Кафедра філософії та соціології**
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	**03037, Київ, вул. Преображенська, 6/4**
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	*не передбачає*
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	***відсутня***
Мова (мови) викладання	**Українська**
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	**432812**
ПІБ гаранта ОП	**Калініна Світлана Петрівна**
Посада гаранта ОП	**Професор**
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	**s.kalinina@mu.edu.ua**
Контактний телефон гаранта ОП	**+38(050)-571-52-41**
Додатковий телефон гаранта ОП	*відсутній*

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
заочна	4 р. 0 міс.
очна денна	4 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Передумовами започаткування ОНП є зовнішні та внутрішні чинники, що зумовлюють її стратегічну необхідність. Ключовою зовнішньою передумовою є зростання потреби у висококваліфікованих управлінських кадрах в умовах цифрової трансформації, інноваційного розвитку та нестабільності зовнішнього середовища. За аналітичними матеріалами Міністерства освіти і науки України попит на керівників найвищої кваліфікації має стійку тенденцію до зростання. З огляду на це підготовка докторів філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» є своєчасною відповіддю на потреби національної економіки та системи вищої освіти.
Реагуючи на зазначені виклики, у 2016 році в Донецькому державному університеті управління (з 01.12.2021 р. – навчально-науковий інститут управління Маріупольського державного університету) було ініційовано відкриття підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент». Метою програми є формування управлінської еліти наукового, освітнього та професійного спрямування, здатної забезпечувати ефективне функціонування та розвиток сучасних організацій різних форм власності та масштабів діяльності.
До внутрішніх передумов належать наявність сформованого академічного потенціалу, усталених традицій наукової школи та достатнього кадрового забезпечення. Кафедра менеджменту та фінансів, на базі якої реалізується ОНП, функціонує з 2004 року (як кафедра менеджменту) та має значний досвід підготовки фахівців за управлінськими напрямами на макро-, мезо- та мікрорівнях. Багаторічна практика підготовки магістрів з менеджменту, розвиток наукових досліджень і залучення здобувачів до наукової роботи створили підґрунтя для впровадження третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.
Освітньо-наукова програма «Менеджмент» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти реалізується відповідно до вимог чинного законодавства України у сфері вищої освіти та з урахуванням оновлених нормативно-правових актів, що регламентують підготовку здобувачів ступеня доктора філософії у 2025–2026 навчальних роках. Програма розроблена на основі Стандарту вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» для третього рівня, затвердженого наказом Міністерство освіти і науки України № 1436 від 12.12.2021 р., а також відповідно до внутрішніх положень Маріупольського державного університету щодо розробки, моніторингу, перегляду та удосконалення освітніх програм.
Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії у 2025–2026 навчальних роках здійснюється відповідно до чинної редакції постанови Кабінету Міністрів України про затвердження «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», а також до Правил прийому до Університету на відповідний рік, затверджених у встановленому порядку.
Умови вступу, перелік вступних випробувань, вимоги до рівня попередньої освіти, порядок подання документів (у тому числі через електронні кабінети вступників), а також особливості організації освітнього процесу (з урахуванням можливостей змішаного та дистанційного формату навчання в умовах воєнного стану) визначаються Правилами прийому до Маріупольського державного університету на 2025 та 2026 роки та відповідними нормативними документами у сфері вищої освіти.
Моніторинг програми і внесення змін відбувається відповідно до діючих нормативних документів університету.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та ліцензійний обсяг за ОП

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року		У тому числі іноземців	
			ОД	*З*	*ОД*	*З*
1 курс	2025 - 2026	0	0	0	0	0
2 курс	2024 - 2025	6	0	1	0	0
3 курс	2023 - 2024	6	4	0	0	0
4 курс	2022 - 2023	6	0	0	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	*програми відсутні*
перший (бакалаврський) рівень	**53826 Муніципальний менеджмент** **53822 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності**

	53823 Менеджмент невиробничої сфери **461 Менеджмент** **53820 Менеджмент в туризмі** **53821 Менеджмент екологічної безпеки** **53824 Менеджмент природоохоронної діяльності** **53825 Менеджмент у виробничій сфері**
другий (магістерський) рівень	**31351 Менеджмент. Управління фінансово-економічною безпекою** **53873 Менеджмент невиробничої сфери** **53869 Менеджмент в охороні здоров'я** **53874 Менеджмент освіти** **53875 Менеджмент у виробничій сфері** **53879 Управління проектами** **57276 Менеджмент міжнародних інфраструктурних проектів** **920 Менеджмент організацій і адміністрування** **53871 Менеджмент екологічної безпеки** **53872 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності** **227 управління навчальним закладом (загальноосвітній навчальний заклад)** **29958 Менеджмент. Управління навчальним закладом (загальноосвітній навчальний заклад)** **31687 Менеджмент організацій та адміністрування** **31689 Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти** **772 Управління фінансово-економічною безпекою** **27746 Управління закладом загальної середньої освіти** **53865 Адміністративний менеджмент** **53870 Менеджмент в туризмі**
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	**53920 Менеджмент**

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	30884	6702
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	30884	6702
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:
- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	*ОНП_Менеджмент_ІІІ_рівень.pdf*	NGVRjC/0NJ4OCllccqxk/5OrkUcl8NMVoNOGHZwv1+8=
Навчальний план за ОП	*НП PhD 2024 073_МНТ.pdf*	aeKn9n9AMK+rAd1aGHu4Sc/2Z1vsEF6jaPnqCB8ws9M=
Матеріали від ЗВО: пропозиції та рекомендації від роботодавців, таблиця відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів (для ОП третього рівня освіти)	*Рецензія Гриценко 2.pdf*	mxY4B7lVW1/u3MrYn55obGzO9rubpE9Uk1TIvK/HTLQ=
Матеріали від ЗВО: пропозиції та рекомендації від роботодавців, таблиця відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів (для	*Рецензія Дороніна.pdf*	MTTTHbfDoGn9hm5KVgqlCL6vNGkMVv40jwROMeaDp1c=

ОП третього рівня освіти)		
Матеріали від ЗВО: пропозиції та рекомендації від роботодавців, таблиця відповідності публікацій наукових керівників напрямам (тематикам) досліджень аспірантів (для ОП третього рівня освіти)	*073_Таблиця відповідності публікацій.pdf*	OLx2lYEOYu7m/hSKWOtNi3cgW/C9WMlgXPyusFXCNdk=

1. Проєктування освітньої програми

Чи освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти? Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

ОНП Менеджмент третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти забезпечує досягнення РН, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент. РН сформульовані відповідно до вимог Стандарту та узгоджені з дескрипторами НРК 8 рівня. Зміст ОНП побудований на принципі конструктивного узгодження – взаємозв'язку цілей, компетентностей, ПРН, ОК і методів оцінювання. РН1–8 охоплюють ключові вимоги Стандарту: створення нових знань і розв'язання складних управлінських проблем; володіння методологією досліджень; розроблення й застосування моделей; наукову комунікацію; готовність до науково-педагогічної діяльності; ухвалення управлінських рішень. Відповідність результатів навчання підтверджується матрицями ОК і ПРН в ОНП. ОК загальної підготовки (ОК2–4,6) формують дослідницькі й педагогічні компетентності (РН1,2,5,11). ОК професійної підготовки (ОК7–9) забезпечують ПРН, пов'язані з теоретичними знаннями, моделюванням і стратегічним аналізом (РН3,9,10,15). Практична підготовка (ОК10) інтегрує теорію та дослідницькі навички в науково-педагогічну діяльність (РН7,11,15,16). Наукова складова ОНП є системоутворюючою: виконання індивідуального плану, публікації, апробація та захист дисертації забезпечують здатність до самостійного наукового пошуку й створення оригінального продукту відповідно до Стандарту та НРК 8 рівня. Методи оцінювання (екзамени, заліки, дослідницькі завдання, презентації, захист) забезпечують перевірку ЗК, СК і досягнення ПРН.

Чи зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності)?

Професійний стандарт відсутній.

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін (стейкголдерів)?
- здобувачі вищої освіти та випускники програми

Мета ОНП та РН визначаються з урахуванням потреб стейкголдерів, зокрема здобувачів та випускників ОНП Менеджмент (https://surl.li/urxjos). Інтереси та пропозиції аспірантів враховуються через їх участь у процедурах моніторингу та обговорення змісту ОП (протокол засідання кафедри менеджменту та фінансів №13 від 24.04.2024). Здобувачі підтверджують ефективність механізмів формування індивідуальної освітньої траєкторії. Зокрема, Стельмаченко М. підкреслив задоволеність можливістю вільного вибору ОК, що свідчить про відповідність структури ОНП принципам студентоцентрованого навчання. Пропозиції щодо відповідності вибіркових ОК науковим інтересам здобувачів (Червак Т.) враховано у процесах удосконалення переліку вибіркових ОК. Пропозиції щодо розширення можливостей міжнародної академічної інтеграції (Солодковський А.) узгоджуються зі змістом ОК2,4, а також реалізуються через практику залучення здобувачів до участі у конференціях, міжнародних проєктах і стажуваннях. Аспекти освітньої, організаційної, інформаційної та консультативної підтримки аспірантів (Кучко О.) враховуються у процесах удосконалення організаційної складової реалізації ОП. Крім того, формування культури академічної доброчесності забезпечується системно, зокрема в межах ОК2.

- роботодавці

Мета та РН ОНП Менеджмент визначаються з урахуванням потреб роботодавців. Залучення роботодавців забезпечило широкий спектр експертизи, що включає систематичне вдосконалення цілей та ПРН. Щорічний моніторинг оцінок роботодавців щодо змісту ОК і рівня підготовки випускників дозволяє коригувати змістовне наповнення освітніх компонентів, їх змістових модулів, забезпечуючи їх актуальність для різних секторів економіки та менеджменту. В обговоренні проєкту ОНП брали участь: Шебаніц Ф. (в.о. головного бухгалтера ДП Маріупольський морський торговельний порт), Калюжна Т. (заступник начальника відділу нагляду за додержанням законів органами Бюро економічної безпеки України Донецької обласної прокуратури). Вони наголосили на важливості дотримання академічної доброчесності аспірантами та врахування регіонального контексту наукових досліджень. Пропозиції реалізовані через включення до ОНП відповідних навчальних дисциплін (ОК2) та відображенні у тематиці науково-дослідних робіт, дисертацій і наукових заходів кафедри та ННІУ МДУ. Додатково впроваджено інтеграцію роботодавців у освітній процес через участь у проектній роботі, консультаційних та експертних сесіях. Це підвищує практичну цінність програмних цілей та сприяє популяризації результатів досліджень здобувачів, підтверджуючи стійкість зворотного зв'язку та відкритість ОНП Менеджмент до постійного

вдосконалення.

- академічна спільнота

Мета ОНП визначається з урахуванням потреб академічної спільноти. Пропозиції Дороніної О. (д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса), Ушенко Н. (д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Бориса Грінченка), Гріценко С. (д.е.н., професор, професор кафедри логістики Національного авіаційного університету) враховані у змістовному наповненні та логіці реалізації ОНП Менеджмент. Орієнтація на інноваційно-технологічні критерії забезпечується через освітню компоненту ОК3 та застосування інтерактивних і дослідницько-орієнтованих методів навчання. Акцент на інтернаціоналізацію реалізується у межах ОК4, а також через залучення здобувачів до міжнародних наукових заходів. Принцип неперервності відображений у поєднанні освітньої та наукової складових підготовки, багатоманітність – через варіативну частину програми та можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії.

- інші стейкхолдери

Визначення мети та очікуваних РН ОНП Менеджмент ґрунтувалося на усвідомленні потреб сучасного бізнес-середовища та необхідності формування практичних компетентностей аспірантів для ефективної роботи у наукових, адміністративних та корпоративних структурах. Для цього було забезпечено системне залучення стейкхолдерів з числа представників наукових установ (Інститут економіки та прогнозування НАН України), професійних спільнот (Аналітичний центр економіко-правових досліджень і прогнозування Федерації роботодавців, Донецька торговельно-промислова палата, органів місцевого самоврядування (Маріупольська міська рада, Молодіжна рада Маріуполя) та практикуючих фахівців (https://surl.li/ytcvjp). Вони надали пропозиції щодо актуальності компонентів програми, формування ключових компетентностей та сфер їх практичного застосування, що враховано під час громадських обговорень проєкту та її діючої редакції.

Чи мета освітньої програми відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти?

Мета ОНП Менеджмент узгоджується з місією та цінностями університету й відповідає стратегічним орієнтирам розвитку закладу вищої освіти (https://surl.li/bzpvym). Місія університету полягає у зміцненні освітньо-наукового та інноваційного потенціалу України шляхом продукування та реалізації проривних моделей розвитку людського капіталу. Мета ОНП спрямована на підготовку висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів, здатних розв'язувати комплексні науково-теоретичні та науково-практичні проблеми у сфері менеджменту, продукувати нові знання та формувати інноваційні підходи до управління. Така спрямованість безпосередньо відповідає місії університету, оскільки орієнтована на розвиток людського капіталу найвищого кваліфікаційного рівня - докторів філософії, які виступають носіями наукового, інтелектуального та інноваційного потенціалу держави. Відповідно до Стратегії інтернаціоналізації Маріупольського державного університету на 2024–2027 роки (https://surl.li/czxfcj) ОНП має на меті підготовку нового покоління управлінців, здатних інтегрувати результати своїх досліджень у європейський і світовий науковий простір.

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки і спеціальності?

Мета ОНП та визначені РН сформовані з урахуванням сучасних тенденцій розвитку науки та еволюції спеціальності Менеджмент. ОНП орієнтована на подолання традиційного розриву між нормативно-теоретичними моделями управління та реальною управлінською практикою. Такий підхід відповідає сучасним науковим трендам у менеджменті, зокрема посиленню ролі поведінкової економіки, міждисциплінарних досліджень, теорій прийняття рішень в умовах невизначеності та складних соціально-економічних систем. Врахування поведінкової складової управління забезпечує формування релевантного компетентнісного профілю менеджера-дослідника, здатного працювати з реальними моделями організаційних процесів. Зазначена логіка безпосередньо відображена у ПРН. РН10 корелює з глобальними науковими та управлінськими тенденціями, пов'язаними з концепцією сталого розвитку, ESG-підходами та необхідністю інтеграції економічних, соціальних і екологічних аспектів у системи менеджменту. РН11 враховує трансформацію вищої освіти, цифровізацію освітнього процесу, поширення змішаних форматів навчання та необхідність використання інноваційних освітніх технологій. РН14 безпосередньо відображає орієнтацію ОНП на розвиток наукової складової менеджменту, посилення доказовості управлінських рішень, використання сучасних методів аналізу, моделювання та інтерпретації даних. Акцент на апробації та впровадженні результатів досліджень узгоджується з сучасними тенденціями інтеграції науки, освіти та практики.

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку ринку праці, галузевого та регіонального контексту?

Мета ОНП Менеджмент та визначені ПРН сформовані з урахуванням сучасних тенденцій розвитку ринку праці, а також галузевого та регіонального контекстів. ОНП має міжгалузеву спрямованість і орієнтована на підготовку дослідників та науково-педагогічних працівників, здатних ефективно функціонувати у транс- та міжгалузевому середовищі. ОНП передбачає розвиток компетентностей у сфері управління еколого-соціально-економічними системами, сталого розвитку, економічної безпеки, регіонального розвитку та трансформаційних процесів, що відповідає потребам регіону та галузі. РН, які відображають цю орієнтацію: ПРН1–ПРН4. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям ринку праці, що характеризуються зростанням попиту на фахівців із універсальними управлінськими та дослідницькими компетентностями, здатних працювати у різних секторах економіки,

адаптуватися до динамічних умов, цифрових трансформацій та складних соціально-економічних викликів. Галузевий контекст не обмежує функціонування ОНП, оскільки менеджмент як наукова й професійна сфера має надгалузевий характер. Водночас регіональний контекст є важливою складовою реалізації ОНП і враховується через спрямування наукових досліджень здобувачів на актуальні проблеми соціально-економічного розвитку та відновлення регіональних систем.

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням досвіду аналогічних вітчизняних освітніх програм?

Мета ОНП Менеджмент та ПРН визначалися з урахуванням досвіду реалізації аналогічних вітчизняних ОНП провідних університетів. Під час формулювання цілей ОНП та системи ПРН було здійснено порівняльний аналіз відповідних програм, зокрема досвіду: КНУ імені Тараса Шевченка за ОНП Менеджмент, у межах якого враховано підхід до посилення інноваційної складової ПРН, а також логіку побудови дисциплінарної структури навчального плану; ХНУ імені В.Н. Каразіна за ОНП Менеджмент і адміністрування; КПІ ім. Ігоря Сікорського за ОНП Management and Business Administration, що дозволило адаптувати практики застосування інноваційних методів викладання, зокрема активного залучення здобувачів до тренінгів, воркшопів, круглих столів, форумів та науково-популярних лекцій. Результати порівняльного аналізу засвідчили необхідність більш чіткого та рельєфного виокремлення ціннісної освітньої пропозиції ОНП. У зв'язку з цим у програмі було посилено акцент на концентрованому, логічно узгодженому та релевантному формулюванні програмних результатів навчання, а також на їх системному взаємозв'язку з ОК. Зокрема, дисциплінарна архітектоніка програми побудована таким чином, щоб забезпечити гармонійне поєднання нормативної та дослідницької парадигм. Це реалізується через ПРН1-4, зміст яких орієнтований на формування сучасного наукового мислення, розвиток аналітичних і дослідницьких компетентностей. Крім того, з урахуванням кращих практик аналогічних програм, викладання низки ОК здійснюється у форматі інтерактивної взаємодії, що сприяє розвитку критичного мислення, наукової рефлексії та дослідницької автономії здобувачів.

Чи мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням досвіду аналогічних іноземних освітніх програм?

Під час формування мети ОНП та ПРН було враховано практики реалізації PhD-програм з менеджменту в закладах вищої освіти Європейського простору вищої освіти, зокрема PhD-програму з менеджменту Економічної академії ім. Д. Ценова (Болгарія). Аналіз цієї програми дозволив адаптувати ключові європейські підходи до підготовки докторів філософії, орієнтовані на дослідницько-інноваційну модель навчання. Вплив іноземного досвіду простежується у формулюванні мети ОНП, яка акцентує увагу не лише на засвоєнні системи наукових знань у сфері менеджменту, а й на здатності здобувачів продукувати нові ідеї, здійснювати оригінальні дослідження та інтегрувати їх результати у викладацьку і професійну діяльність. Такий підхід відповідає європейській логіці підготовки PhD, де домінує research-based та research-oriented learning. ПРН сформульовані з урахуванням іноземних практик щодо пріоритетності дослідницьких компетентностей, здатності до міждисциплінарного аналізу управлінських процесів, володіння сучасними методологіями наукових досліджень та активного використання інтерактивних і проблемно-орієнтованих методів навчання. Структура ОК ОНП забезпечує реалізацію цих підходів через поєднання теоретико-методологічної та дослідницької підготовки, а також дискусії, воркшопи, проблемно-орієнтоване навчання, характерні для сучасних європейських PhD-програм у галузі менеджменту, що відповідає ПРН5–6. При підготовці ОНП також було враховано досвід викладачів, які проходили стажування та брали участь у реалізації міжнародних проєктів (Горбашевська М. Лідери трансформації університетів задля відродження України (LUTUR) в межах гранту від Британської Ради, 2025 р.).

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

48

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

36

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

12

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Мета ОНП Менеджмент корелює з вимогами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент та спрямована на формування здатності здобувачів до самостійної науково-дослідної, інноваційної та науково-педагогічної діяльності, що відповідає загальним компетентностям ЗК1-ЗК4. Визначена предметна область

ОНП, що охоплює закони управління та розвитку еколого-соціально-економічних систем, процеси менеджменту на макро-, мезо- та мікрорівнях, їх моделювання, регулювання та методологію досліджень, безпосередньо забезпечує формування спеціальних компетентностей СК1-СК4. Структура та зміст ОК ОНП є логічно узгодженими з метою програми та предметною областю і забезпечують досягнення визначених РН. Так, обов'язкові дисципліни циклу загальної підготовки ОК1–6 формують у здобувачів здатність до критичного переосмислення наукових концепцій, методологічної рефлексії, академічної та професійної комунікації, що спрямовано на досягнення РН4 та РН5. Обов'язкові дисципліни циклу професійної підготовки та науково-дослідна/асистентська практика (ОК7–10) забезпечують поглиблене опанування теоретико-методологічних засад менеджменту, концептів економічного розвитку і безпеки, методів моніторингу та діагностики економічної кон'юнктури, а також формування практичних навичок науково-педагогічної діяльності. Це створює підґрунтя для досягнення РН6. Розподіл навчального часу між обов'язковою та варіативною частинами програми, а також між теоретичною підготовкою і практичною науково-дослідною діяльністю забезпечує системне формування зазначених компетентностей і РН та відповідає логіці підготовки докторів філософії у сфері менеджменту.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

На основі ОНП та навчального плану ОНП формується Індивідуальний навчальний план та Індивідуальний план наукової роботи аспіранта. Порядок формування індивідуальної освітньої траєкторій здійснюється відповідно до положень МДУ: Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://surl.li/ayixhm), Про організацію освітнього процесу (https://surl.lt/dwqswx), Про проведення практик здобувачів вищої освіти (https://surl.li/syclby), Про вибіркові дисципліни (https://surl.li/yhjdme), а також Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті (https://surl.lu/colezh). Здобувач обирає з переліку Каталогу елективних дисциплін циклу професійної підготовки (не менше 25 % кредитів ЄКТС); має можливість вибору виду та бази проходження практики – Науково-дослідна/ Асистентська; самостійно обирає форми і види науково-комунікативних заходів, впроваджувати ініціативи щодо наукових проєктів і грантів, популяризації результатів дослідження; долучатись на конкурсній основі до програм академічної мобільності за програмою Еразмус+ (https://surl.li/ovirdi) та міжнародної співпраці університету; за бажанням долучатись до курсів і програм із підвищення рівня з англомовної компетенції.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Право вибору здобувачем освітніх компонент включає вибір навчальних дисциплін за тематикою дослідження – не менше 12 кредитів ЄКТС з II або III семестру з відповідним зазначенням в РНП на підставі заяви здобувача на ім'я директора ННІУ. З метою поглиблення своїх компетентностей здобувачі мають право вибирати ОК, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з деканом відповідного факультету. З II семестру здобувачі мають право на визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти. Здобувач має право на повне, або часткове зарахування дійсних сертифікатів, що підтверджують здобутий ним рівень знання іноземної мови, зокрема англійської. З метою проведення належного дослідження здобувач має право відвідувати лекції, семінари та інші навчально-комунікативні заходи, що організує університет і його партнери. Відповідно до нормативних документів університету та документів про попереднє навчання здобувач має право на повне/часткове перезарахування кредитів з навчальних дисциплін. Здобувач має право переглянути свій вибір відповідно до встановленого порядку. Організацію і процедури вибору освітніх компонент регулює ряд положен МДУ: Про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (https://surl.li/ayixhm), Про організацію освітнього процесу (https://surl.lt/dwqswx), Про вибіркові дисципліни (https://surl.li/yhjdme), а також Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті (https://surl.lu/colezh). Інформація про вибіркові компоненти та нормативні положення розміщена на офіційному сайті університету на сторінках МДУ: Аспірантура (https://surl.li/dpbjvz), Вибіркові дисципліни (https://surl.lu/avotji), Кафедра менеджменту та фінансів (https://surl.li/xzmies), Каталог вибіркових дисциплін (https://surl.li/xlifzk).

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка аспірантів здійснюється під час проходження Науково-дослідної/Асистентської практики упродовж чотирьох тижнів у четвертому семестрі загальним обсягом 4 кредити ЄКТС (120 годин) відповідно до Положення про проведення практик здобувачів вищої освіти МДУ(https://surl.li/qeffat). Мета проведення практики на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти полягає у забезпеченні розвитку навичок та вмінь здійснення самостійної науково-дослідної роботи, дослідження та експериментування, а також набутті практичних навичок та досвіду проводити викладацьку роботу у закладах вищої освіти, зокрема за профілем отриманої спеціальності після отримання здобувачами вищої освіти наукового ступеня доктора філософії (PhD). Науково-дослідна/Асистентська практика в межах ОНП Менеджмент забезпечує комплексне формування дослідницьких, професійних і педагогічних компетентностей (ЗК5–7;СК4,6-9), та сприяє досягненню ключових РН (ПРН7,11,15,16), що підтверджує її системну інтегрованість у структуру підготовки доктора філософії. Базами практики можуть виступати заклади вищої освіти або наукові установи. Аспіранти мають право проходити Науково-дослідну/Асистентську практику в інших ЗВО за кордоном.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання

ОНП Менеджмент передбачає формування та набуття аспірантами соціальних навичок у відповідності до Положення щодо політики розвитку soft skills в МДУ (https://surl.li/akmqmu). Дисципліни ОНП циклів загальної та

професійної підготовки орієнтовані на РН, що формують соціальні навички (ОК1 Актуальні проблеми філософії, ОК2 Методологія наукової діяльності, ОК4 Наукова комунікація іноземною мовою, ОК5 Ділова українська мова, ОК6 Педагогіка вищої школи, ОК7 Теоретико-методологічні засади менеджменту). Набуття соціальних навичок посилюється також і вивченням елективних дисциплін. Крім того, soft skills вдосконалюються під час практичної підготовки, аспіранти залучаються до організації та проведення науково-комунікативних, культурно-масових заходів в МДУ, де набувають навички комунікації, лідерства, працювати в команді (Положення про організацію та проведення науково-комунікативних заходів у МДУ (https://surl.li/ubvbim)).

Продемонструйте, що зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Продемонструйте, що зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

Відповідно до Положенню про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття ОП в МДУ (https://surl.li/ydohlo) освітня складова ОП розподіляється так: 75 % - обов'язкові компоненти, 25 % - вибіркові. Структурно-логічна схема демонструє поетапність формування РН: 1 етап (1–2 семестри): формування методологічної, філософської, мовної та цифрової основи дослідника (ОК1-8); 2-3 етапи (3–4 семестри): поглиблення професійно-наукової підготовки та практична апробація компетентностей (ОК9-10); 4 етап (3–4 роки): реалізація індивідуального наукового дослідження та публічний захист дисертації. Метою ОНП є підготовка висококваліфікованих науковців, здатних продукувати нові знання та розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту. Матриці відповідності демонструють: покриття всіх ЗК та СК; повне забезпечення РН ОК; інтеграцію освітньої та наукової складових. Зокрема: РН1–3 забезпечують ОК методологічного й інструментального блоку; РН4–7 - проєктна, дослідницька та практична діяльність; РН8–11 - педагогічна підготовка; РН9–15 - аналіз розвитку еколого-соціально-економічних систем на різних рівнях управління. Сукупність ОК формує інтегральну компетентність - здатність генерувати нові ідеї та здійснювати оригінальні дослідження. ОНП забезпечує формування загальнокультурних компетентностей через: ОК1,2,4,5. Громадянських компетентностей через: РН4,10,12. ОК7–9 формують аналітичне й стратегічне мислення для самостійного аналізу процесів на макро-, мезо- та мікрорівнях.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Співвіднесення обсягу освітніх компонентів ОНП із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти розраховується відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в МДУ (https://surl.li/osphjr). Навантаження з дисципліни впродовж семестру складається з аудиторних годин, самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів, на які розподіляються кредити, встановлені для навчальних дисциплін. Відповідно до п. 3.3.9. Положення самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Час, відведений для самостійної роботи регламентується робочим навчальним планом, який затверджується щорічно, і включає загальний графік навчального процесу і розподіл освітніх компонент і повинен становити не менше 1/2 та не більше 2/3 від загального обсягу навчального часу для вивчення конкретної навчальної дисципліни.
Відповідно до п. 4.2. максимальне тижневе аудиторне навантаження не повинно перевищувати 30 годин. Згідно з навчальним планом ОНП Менеджмент аудиторне навантаження розраховане на 1-3 семестри, в яких середня кількість годин навчальних занять на тиждень становить: 1 семестр – 11 год., 2 семестр – 11 год., 3 семестр – 9 год.

Яким чином структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми? Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, опишіть модель та форми її реалізації

Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії (PHd) за дуальною формою не здійснюється

Яким чином ОП забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОНП інтегрує принципи сталого розвитку відповідно до: Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 25.09.2015 №70/1 (https://surl.li/wudwhv); Указу Президента України №722/2019 (https://surl.li/cwfzbr). ОНП орієнтована на дослідження й управління еколого-соціально-економічними системами на макро-, мезо- й мікрорівнях; передбачає системне бачення розвитку суспільства, управління сталим розвитком, вирішення проблем економічної безпеки, врахування соціальних, екологічних і етичних аспектів управління. Через ЗК ОНП формує здатність розв'язувати комплексні суспільні проблеми (ЗК1), працювати в міжнародному середовищі (ЗК3) і дотримуватися професійної етики та академічної доброчесності (ЗК4), що відповідає ЦСР4,8,16. Орієнтацію на сталий розвиток забезпечують СК6–8 (відповідність ЦСР9,11–13). РН4,9,10,12 спрямовані на досягнення цілей сталого розвитку. ОК7–9 забезпечують аналіз економічної стійкості, оцінювання розвитку економічних систем і формування стратегічного мислення. Дослідницька діяльність здобувачів спрямована на проблематику сталого розвитку, а її результати впроваджуються через публікації й практичні рекомендації; ОНП підтримує академічну мобільність і міжнародну співпрацю. ОНП враховує національні пріоритети, визначені Указом Президента України №722/2019 (економічне

зростання, інституційна спроможність, модернізація управління, інноваційний розвиток), та готує здобувачів до формування стратегій розвитку на державному, регіональному й корпоративному рівнях з урахуванням ЦСР.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на вебсторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

https://mu.edu.ua/aspirantura

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Для конкурсного відбору осіб, які вступають на навчання для здобуття ступеня доктора філософії зараховуються бали вступного іспиту зі спеціальності, а також результати ЄВІ та ЄВВ з методології наукових досліджень. Умовою допуску до вступних випробувань у МДУ є успішне складання ЄВВ з методології наукових досліджень у 2025 році та успішне складання ЄВІ в 2023, або 2024, або 2025 роках з оцінкою за кожен з його блоків не менше ніж 150 балів.
Спеціальними умовами участі в конкурсному відборі на навчання для здобуття ступеня доктора філософії є участь у конкурсному відборі за результатами співбесіди з іноземної мови замість ЄВІ.
Відповідно до Правил прийому до МДУ, особи, які вступають з іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі, складають додаткову співбесіду.
Також додатковою формою вступного випробування є презентація дослідницьких пропозицій із наданням списку опублікованих праць, сертифікат на підтвердження знання іноземної мови, дипломи переможця/призера наукових конкурсів (за наявності).

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих на інших освітніх програмах? Яким чином забезпечується доступність цієї процедури для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО регулюється нормативними документами:
- Положенням про організацію освітнього процесу у Маріупольському державному університеті;
- Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Маріупольського державного університету

Наведіть конкретні приклади та прийняті рішення щодо визнання результатів навчання та кваліфікацій, отриманих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності)

За час підготовки здобувачів ОНП «Менеджмент» в Маріупольському державному університеті випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, не було.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в неформальній та/або інформальній освіті? Яким чином забезпечується доступність цієї процедури для учасників освітнього процесу?

Відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті визнання результатів полягає у прийнятті рішення про зарахування відповідних освітніх компонентів на підставі визначених процедур (пп.1.4 – 1.5):
- подання особою заяви щодо визнання та декларації про попереднє навчання;
- ідентифікацію задекларованих у письмовій формі здобувачем результатів неформального та/або інформального навчання, які підлягають оцінювання закладом освіти;
- оцінювання задекларованих результатів навчання здобувача;
- прийняття рішення про визнання та зарахування особі відповідних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньої програми або відмову у визнанні.
Ухвалення рішення про визнання результатів для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня здійснюється за документами, поданими у семестрі, що передує семестру вивчення відповідної, або в окремих випадках за особливих обставин, зумовлених поважними обставинами – в інші терміни – за п. 1.8 .
Сертифікати TOEFL, IELTS або Cambridge English рівня С1 надають право на зарахування відповідних кредитів та їх використання для опанування інших компетентностей за погодженням із науковим керівником за п. 1.9.
Здобувач має право на повторне подання заяви про визнання результатів із уточненою інформацією про навчання.
Процедура оскарження рішень здійснюється за пп. 2.2.12 – 2.2.14.

Наведіть конкретні приклади та прийняті рішення щодо визнання результатів навчання отриманих у неформальній та/або інформальній освіті

За час підготовки здобувачів ОНП «Менеджмент» в МДУ звернень здобувачів щодо визнання результатів не було.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, що освітній процес на освітній програмі відповідає вимогам законодавства (наведіть посилання на відповідні документи). Яким чином методи, засоби та технології навчання і викладання на ОП сприяють досягненню мети та програмних результатів навчання?

Форми та методи навчання і викладання в МДУ реалізуються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу.
Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване та науковоорієнтоване навчання, що базується на застосуванні інноваційних підходів та інтерактивних освітніх технологій.
Теоретичне навчання здійснюється на основі поєднання лекційних і семінарських (практичних) занять з самостійною роботою здобувача вищої освіти. Практична підготовка передбачає проходження науково-дослідної або асистентської практики.
Наукова складова передбачає проведення власного наукового дослідження під науковим керівництвом та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Продемонструйте, яким чином методи, засоби та технології навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в МДУ студенти є активними і повноцінними учасниками освітнього процесу, мають права, передбачені Статутом МДУ; залучаються до обговорення ОП, навчальних планів, висловлюють свої думки щодо доцільності вивчення дисциплін, використання форм та методів навчання. Крім того, розвиток студентоцентрованого підходу у навчанні й викладанні є оперативною ціллю модернізації та прагматизації змісту освіти, зазначеними в Стратегії розвитку МДУ. Він позиціонується в контексті формування гнучких навчальних траєкторій і визнання компетентностей, набутих у неформальній освіті, про що зазначається в ПРН дисциплін ОП. Форми і методи навчання, що використовуються на ОП, відповідають принципу студентоцентрованої освіти, обираються відповідно ПРН, змісту ОК, ураховують рівень підготовленості здобувачів, їхні потреби й інтереси. Надання переваги інтерактивним методам навчання і викладання, використання діалогічних форм та методів свідчить про ставлення викладачів до студентів як до рівноправних партнерів, сприяє професійному зростанню, підвищенню взаємної відповідальності за РН, стимулює пізнавальну активність здобувачів. Для врахування побажань студентів щодо якості та об'єктивності провадження освітньої діяльності в МДУ проводяться опитування щодо якості ВО, щосеместрові опитування щодо якості викладання ОК.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів, засобів та технологій навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Самостійність та незалежність учасників освітнього процесу належить до морально-етичних засад діяльності МДУ. Їх застосування передбачає: право учасників освітнього процесу приймати рішення щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що провадиться в порядку та межах визначених чинним законодавством, під час науково-дослідної /асистентської практики, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом.
Здобувачі реалізують свої права обираючи тему дослідження, навчальні дисципліни, опції апробації та оприлюднення результатів дослідження, визначаючи терміни та форми участі у науково-комунікативних заходах, реалізації проєктів, долучаючись до програм академічної мобільності. Здобувачі мають право брати участь у роботі фахових товариств, спілок, обирати та обиратися до органів студентського самоврядування та інших представницьких органах кафедри, факультету, університету. Враховувати зауваження наукового керівника та обирати методи дослідження.
Академічна свобода реалізується на засадах академічної доброчесності та відповідальності аспіранта за виконання індивідуального навчального та наукового планів.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів

Інформування аспірантів щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів здійснюється через вільний доступ до ОНП, робочих програм (щорічно оновлюються), розкладу занять.
ОНП, графік навчального процесу на поточний навчальний рік, розклади занять та екзаменаційної сесії, зразки документів оприлюднені на сторінці «Аспірантура» офіційного сайту МДУ.
Доступ до методичного забезпечення ОК ОНП здійснюється через навчальний портал MOODLE МДУ. Відділ технічних засобів навчання у координації з відділом аспірантури реєструє аспірантів на порталі та присвоює персональний логін і пароль. На початку вивчення освітнього компоненту викладач надає здобувачам всю необхідну інформацію щодо змісту; процедури; результатів навчання; видів, форм та методів роботи; контрольних заходів; рекомендованих інформаційних джерел.
Ознайомлення здобувачів зі змістом та результатами практичної підготовки здійснюється у форматі установчих та підсумкових конференцій.
Поточний та підсумковий контроль набутих знань здійснюються відповідно до індивідуального навчального плану здобувача, графіка навчального процесу. Відповідна інформація завчасно доводиться до відома здобувачів в інтерактивному та друкованому форматі.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Гармонійне поєднання освітньої і наукової компонент під час навчання і дослідження реалізується через цілі, теоретичний зміст ОНП «Менеджмент», методи, методики, технології освітньо-наукового процесу в галузі наук з управління та адміністрування, врахування загальних тенденцій розвитку управлінської та економічної науки. Через вивчення таких обов'язкових ОК як «Методологія наукової діяльності», «Актуальні проблеми філософії», «ІКТ в сучасних наукових дослідженнях», «Наукова комунікація іноземною мовою» реалізується формування і розвиток необхідних дослідницьких навичок, що знаходять відображення у наукових доробках аспірантів, їх дисертаційних роботах, статтях, виступах з доповідями на конференціях різних рівнів і публікаціях тез доповідей, матеріалах науково- дослідних тем і проєктів. Випусковою кафедрою менеджменту та фінансів створено сприятливі базові умови для релевантної реалізації дослідницької компоненти здобувачів вищої освіти шляхом комплексного врахування в змісті
ОНП макро-, мезо та мікро- управлінсько-економічних аспектів професійної діяльності, що надає можливість отримати високорівневу підготовку науковців і педагогів за рахунок створення інноваційної цілісної системи знань для здійснення наукових досліджень. Здобувачі вищої освіти ОНП мають можливість приймати участь у науково-дослідних темах Навчально-наукового інституту управління: «Управління розвитком соціально-економічних систем на основі маркетингового підходу в умовах сучасних трансформацій» (номер держреєстрації 0122U001104, 2022-2026),
«Стратегія розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Приазов'я» (номер держреєстрації 0120U101065, 2020-2024), «Сучасні напрями та механізми розвитку зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності на різних рівнях управління економікою» (номер держреєстрації 012U101757), «Публічне управління для сталого територіального розвитку» (номер держреєстрації 0118U001700, 2018-2024), що обумовлено врахуванням їх дослідницької тематики та напрямків дослідження їх наукових керівників. Забезпечення публікаційної активності здобувачів вищої освіти ОНП «Менеджмент» реалізується через їхню можливість публікувати статті у наукових виданнях, матеріалах конференцій та круглих столів (наукові конференції), щорічних підсумкових науково-практичних конференціях МДУ Актуальні проблеми освіти і науки
Аспірант має постійний та надійний доступ до наукових досліджень викладачів, співробітників, аспірантів та студентів через Електронний репозитарій МДУ.
Наукова бібліотека МДУ працює у форматі SMART-бібліотеки, надаючи у локальній мережі доступ до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science и Scopus, а також до численних цифрових ресурсів в онлайн форматі, або за зверненням здобувача.
У МДУ функціонують Рада молодих вчених, наукові товариства студентів та аспірантів.
Тематика наукових досліджень аспірантів враховується при викладанні усіх дисциплін ОНП, розробці самостійної роботи та творчих завдань.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Перегляд змісту ОК є складовою частиною системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти МДУ. Робоча програма навчальної дисципліни перезатверджується щорічно з урахуванням результатів моніторингу та перегляду освітніх програм (зокрема, отриманих від здобувачів освіти та інших стейкхолдерів побажань та зауважень), перегляду змісту програми навчальної дисципліни (зокрема, внесення змін до програми навчальної дисципліни, розподілу аудиторних годин, тем лекційних / практичних / лабораторних / семінарських занять, індивідуальних завдань, у тому числі тем курсових робіт (проєктів), завдань самостійної роботи, системи контролю та оцінювання знань, рекомендованих джерел інформації тощо).
Кафедра менеджменту та фінансів здійснює моніторинг оновлення змісту освітніх компонентів з метою надання якісних освітніх послуг, а також створює сприятливе й ефективне навчальне та наукове середовище для здобувачів вищої освіти. Моніторинг включає оцінювання змісту освітніх компонентів у світлі останніх досліджень менеджменту, потреб суспільства, навчального навантаження здобувачів, відповідності меті програми.
Питання вдосконалення основних компонентів ОНП з урахуванням задоволення потреб роботодавців відіграє ключову роль в організації практичної підготовки.
Зміни в освітніх компонентах відбуваються на підставі регулярного моніторингу, перегляду та удосконалення освітніх програм у відповідності до Положення про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в МДУ.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Підвищення рівня інтернаціоналізації навчального процесу та науково-дослідницької діяльності є стратегічним напрямком розвитку університету. Університет є членом авторитетних міжнародних організацій: Європейської організації публічного права, Мережі Середземноморських університетів, Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи, Європейської Асоціації Місцевої Демократії ALDA. Плідним є співробітництво з культурно-просвітницькими центрами Польщі, Італії, Греції. Упродовж багатьох років університет є переможцем міжнародних проєктів та програм Еразмус+, USAID, програми ім. Фулбрайта (США), програм Британської Ради та багатьох інших.
Аспіранти ОНП Культурологія Менеджмент можуть реалізувати своє право на академічну мобільність на підставі угод із зарубіжними партнерами, долучатись до проєктів у межах стратегічного партнерства з університетами Вітовта Великого (Литва) та м. Халл (Велика Британія). шляхом участі у міжнародних проєктах, наукових конференціях.
Здобувачі можуть як самостійно брати участь у конкурсах на отримання стипендії на академічну мобільність, так і користуватися договорами МДУ про участь у проєктах академічної мобільності за програмою Еразмус+. Серед

зарубіжних партнерів МДУ: Університет Вітовта Великого (Каунас, Литва), Університет Мессіни (Мессіна, Італія), Відкритий Університет Кіпру, Остравський Університет (Острава, Чехія), Сілезький університет (Катовіце, Польща) та інші.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Яким чином форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому?

Із метою перевірки досягнень ПРН здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти у ЗВО проводять контрольні заходи відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти. Перевірка досягнення ПРН забезпечується такими формами контролю, як вхідний (попередній), поточний, рубіжний (тематичний, модульний), підсумковий, контроль залишкових знань. Співвідношення результатів навчання та форм (методів) і критеріїв оцінювання ґрунтується на таких засадах:
- результати навчання із відповідними стратегіями та критеріями оцінювання визначаються для ОНП загалом, для кожного її ОК окремо і фіксуються у робочій програмі;
- форми (методи) оцінювання забезпечують валідність оцінювання успішності здобувачів вищої освіти та встановлення факту досягнення результатів навчання. Критерії оцінювання описують те, що здобувач, як очікується, здатний виконувати для демонстрації здобутого результату навчання.
Поточний контроль проводиться на усіх видах аудиторних занять з метою перевірки рівня підготовки здобувачів до виконання професійних завдань та забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією аспірантів. Інформація, отримана під час поточного контролю, використовується викладачем для коригування методів і засобів навчання; аспірантами – для планування самостійної роботи.
Форми контролю: усне та письмове опитування, тестові завдання, контрольна робота; захист індивідуальних робіт, есе, розробленого проєкту, презентації; здійснення кейс-стаді, захист презентації.
Форма поточного і підсумкового контролю за науковою складовою: публічне звітування на засіданні кафедри менеджменту та фінансів двічі на рік із залученням НПП інших кафедр навчально-наукового інституту управління МДУ, попередня експертиза та публічний захист дисертаційної роботи.
Семестровий контроль проводиться у формі заліку, диференційованого заліку або екзамену, які визначаються навчальним планом і дозволяють з'ясувати міру досягнення ПРН.
Оформлення результатів підсумкового контролю з ОК відбувається за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням в оцінку за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Прозорість і зрозумілість форм контролю і критеріїв оцінювання навчальних досягнень забезпечується Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти і відображена у робочих програмах.
На 1-му занятті з певної навчальної дисципліни викладачі ознайомлюють аспірантів із формами роботи та розподілом балів за їх виконання.
Загальна оцінка за оволодіння окремим компонентом ОНП складається з:
- різних видів навчальної діяльності: робота на семінарах, обов'язкові і бонусні (за бажанням аспіранта) завдання, підготовка індивідуальних завдань, які є різнорівневими та обираються самим аспіратом, виходячи з тематики наукових досліджень;
- бали за виконання модульної контрольної роботи та/або підсумкового тесту;
- відповідь на екзамені або заліку.
Питання до підсумкового контролю відповідають змісту певного компоненту ОНП та дають можливість оцінити ступінь сформованості компетентностей, передбачених ОНП для кожного компоненту, а також ступінь досягнення результатів навчання.
Оцінювання результатів навчання аспірантів в університеті здійснюється за 100-бальною шкалою ЄКТС. Двічі на рік проводиться обговорення успішності та результатів наукового дослідження здобувачів на засіданнях кафедр та вчених радах навчально-наукового інституту управління. За результатами розгляду приймається рішення щодо подальшого навчання здобувача в аспірантурі.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Форма проведення семестрового контролю (усна, письмова, комбінована, тестування тощо), зміст і структура контрольних завдань та критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри, про що аспірантів інформують на початку семестру (на 1-му занятті певної навчальної дисципліни). Також вказується адреса навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ, де можна самостійно ознайомитися з цією інформацією.
Моніторинг щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється засобами анкетування у межах кожного компоненту ОНП окремо.

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)? Продемонструйте, що результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

Згідно зі стандартом вищої освіти за спеціальністю 073 Менеджмент для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти атестація здобувачів освітнього ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Форми атестації здобувачів вищої освіти містяться в ОНП Менеджмент у пункті VII і відповідають нормативним документам щодо здобуття ступеня доктора філософії, Статуту МДУ, Положенню про організацію освітнього процесу у МДУ, Положенню про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів у МДУ регулюється Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у Маріупольському державному університеті, яке знаходиться у вільному доступі на сторінці Освітній процес офіційного сайту університету Дисертація розміщується на сайті університету згідно зі Стандартом вищої освіти зі спеціальності 073 Менеджмент для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (наказ МОН України № 1436 від 24.12.2021).

Яким чином процедури проведення контрольних заходів забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Процедури проведення контрольних заходів базуються на принципах об'єктивності оцінювання (п.7 Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти), систематичності і системності, плановості, єдності вимог, відкритості, прозорості, доступності і зрозумілості методики оцінювання, врахування індивідуальних можливостей студентів. Об'єктивність екзаменаторів і процедури запобігання і врегулювання конфлікту інтересів забезпечуються шляхом: проведення підсумкового та поточного контролю; вчасного внесення результатів контролю до журналу і відомості успішності; дотримання розкладу сесії; попереднього інформування студентів і включення до переліку підсумкового контролю виключно тих питань, що відповідають РП та змісту ОК; експертизи і затвердження у відповідному порядку екзаменаційних білетів на засіданні кафедри; оголошення оцінки одразу після завершення контролю з можливістю подати апеляцію у випадку незгоди з нею; одержання зворотного зв'язку через анкетування здобувачів; затвердження Етичного кодексу та створення Комісії з питань його дотримання; розроблення процедури вирішення конфліктних ситуацій на факультетах та створення Комісії з вирішення конфліктних ситуацій на факультетах. https://mu.edu.ua/c/VwRze
У практиці здійснення освітнього процесу на ОП таких випадків не зафіксовано

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Повторне проходження контрольних заходів у МДУ врегульовується Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти (п. 3.16).
Здобувач вищої освіти має право на повторне складання контрольного заходу з метою покращення отриманої раніше оцінки. Повторне складання для покращення раніше отриманої оцінки здійснюється за дозволом ректора на підставі заяви здобувача в період ліквідації академічної заборгованості. До рейтингу успішності здобувача включається попередньо отримана оцінка.
Випадків застосування подібних процедур на ОНП не було.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів регламентовано Положенням про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти (п.5-6) Відповідно до Положення здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів. Для реалізації такого права студент подає заяву на ім'я декана. Розпорядженням декана факультету створюється апеляційна комісія, до складу якої входять: голова, члени комісії (не менше двох осіб), секретар. Заява здобувача має бути розглянута на засіданні цієї комісії не пізніше трьох робочих днів після її подання. Здобувач має право бути присутнім на ньому. Після закінчення повторного контрольного заходу протокол із висновками щодо оцінювання відповідей здобувача підписується всіма членами апеляційної комісії. Результати апеляції оголошуються здобувачеві відразу після закінчення. Рішення апеляційної комісії приймаються більшістю голосів від загального складу комісії, є остаточним та оскарженню не підлягає. Спірні питання щодо оцінок, одержаних здобувачами під час підсумкової атестації, вирішуються відповідно до «Положення про порядок організації та роботи Екзаменаційної комісії в МДУ» (п.6).
Випадків застосування подібних процедур на ОНП не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Забезпечення академічної доброчесності є частиною внутрішньої системи забезпечення якості МДУ. Її політику і процедури дотримання викладено в документах, розміщених на сторінці Академічна доброчесність офіційного сайту університету. Цей розділ містить:
Нормативні документи МДУ з питань академічної доброчесності (Етичний кодекс МДУ, Кодекс академічної

доброчесності МДУ, Положення про академічну доброчесність в МДУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ, Декларація про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним працівником, Декларація про дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти).
Інформаційна база, за допомогою якої здійснюється популяризація принципів академічної доброчесності та підвищення рівня обізнаності всіх учасників освітньо-наукової діяльності в університеті у питаннях академічної доброчесності.
Згідно пп.2.3, 2.4.8, Додатку 1 Положення про робочу програму навчальної дисципліни у Маріупольському державному університеті Робочі програми кожної дисципліни у розділі «Політика навчальної дисципліни» мають роз'яснення щодо понять, засад, стандартів, принципів дотримання академічної доброчесності, зокрема політики її впровадження в МДУ.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності? Вкажіть посилання на репозиторій ЗВО, що містить кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти ОП

Дієвість практик академічної доброчесності в Університеті забезпечується нормативно (Положення про академічну доброчесність у МДУ; Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ; Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в кваліфікаційних роботах студентів МДУ; Етичний кодекс тощо); створенням в Інституційному репозиторії МДУ баз даних кваліфікаційних робіт випускників, дисертацій та авторефератів, колективних монографій та збірників наукових праць; підзвітністю Комісії з академічної доброчесності.
Обов'язковою є перевірка наукових та кваліфікаційних робіт на базі академічної антиплагіатної системи Strikeplagiarism. У щоденній роботі здобувачі освіти та викладачі МДУ можуть використовувати Безплатний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт - EduBirdie.
Актуальна інформація з дотримання принципів і правил академічної доброчесності представлена на сторінці Академічна доброчесність офіційного сайту Університету.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Популяризація академічної доброчесності в Університеті забезпечується через:
– створення освітнього середовища, в якому реалізовується політика «нульової толерантності» до будь-яких проявів академічної недоброчесності;
– розміщення нормативних документів і методичних матеріалів з питань академічної доброчесності на сайті МДУ в розділі Академічна доброчесність;
- організацію заходів з популяризації академічної доброчесності (науково-методичних семінарів, інформаційних годин, тьюторських годин тощо;
– включення до обов'язкових ОК навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень», «Академічне письмо»;
– демонстрацію академічної доброчесності усіма НПП, які викладають на ОП;
– залучення студентів до створення правил академічної доброчесності та контролю за їх дотримання;
– проведення консультацій керівниками кваліфікаційних робіт;
– просвітницьку діяльність наукової бібліотеки МДУ;
– опитування здобувачів вищої освіти з питань дотримання академічної доброчесності.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Кодекс академічної доброчесності МДУ визначає види академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності педагогічних, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти згідно вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ тощо. Дії, в яких наявні ознаки порушення академічної доброчесності можуть також бути підставою для притягнення особи до дисциплінарної, цивільно-правової, адміністративної, кримінальної відповідальності у випадках та порядку, встановлених законодавством – п.3.5.
Притягнення особи до відповідальності за порушення академічної доброчесності може здійснюватися незалежно від притягнення її до інших видів відповідальності – п. 3.6.
Згідно п.3.3 притягнення до академічної відповідальності педагогічних, науково-педагогічних працівників передбачає попередження; позбавлення присуджених університетом звань, нагород, стипендій, у тому числі наукового ступеня та вченого звання; відмову у присудженні наукового ступеня чи присвоєння вченого звання; звільнення та ін.
Згідно п.3.4 здобувачі за порушення академічної доброчесності можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника; позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання; оголошення догани із занесенням до особової справи порушника; відрахування з МДУ та ін.
Випадки порушення академічної доброчесності на ОНП не зафіксовані.

6. Людські ресурси

Продемонструйте, що викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Згідно Постанови Кабміну України Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти для реалізації освітніх компонентів, передбачених освітньо-науковою програмою, долучено 9 викладачів, з яких: 4 доктори наук, професори та 5 кандидати наук, доценти.
Прийняття НПП на роботу до МДУ здійснюється за конкурсним відбором відповідно до Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів).
При відборі враховуються навчально-методичні та наукові досягнення кандидатів, відповідність отриманої вищої освіти, наукових ступенів та вчених звань профілю викладання, кількість наукових праць за останні п'ять років у фахових виданнях, зокрема, внесених до міжнародних наукометричних баз Scopus або Web of Science Core Collection, проходження підвищення кваліфікації в Україні та закордоном. Також враховується щорічне рейтингове оцінювання працівників, яке проводиться згідно Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів. Інформація про оголошення конкурсного відбору висвітлюється на офіційному сайті університету.

Продемонструйте, що процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Конкурсний відбір НПП здійснюється відповідно до Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП, обрання за конкурсом та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у Маріупольському державному університеті.
При відборі враховуються: наявність наукового ступеня, вченого звання за профілем кафедри; кількість наукових праць, зокрема у фахових виданнях України та виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus і WoS; навчально-методичні праці з відповідної спеціальності; підвищення кваліфікації.
Також враховуються результати щорічного рейтингу науково-педагогічних працівників, що проводиться згідно з Положенням про щорічне рейтингове оцінювання НПП, кафедр і факультетів

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

Університет здійснює підготовку кадрів для наукової та науково-педагогічної діяльності, тому перспективними сферами працевлаштування здобувачів є заклади вищої освіти та наукові установи, які й виступають потенційними роботодавцями.
На засадах науково-освітнього партнерства із гостьовими лекціями запрошувались – фахівець 2 управління ГУ СБ України у Донецькій та Луганській областях Осипенко Кристина Валеріївна – проведення гостьових лекцій: 1 Вплив кіберзагроз на економічну безпеку банківського сектору. 2.Інноваційні підходи до управління економічною безпекою компаній у цифрову еру; гостьові лекції: 2 модуля "Митна система та зовнішня торгівля Європейського союзу"; лектори чеської консалтингової компанії Reinoha consulting Марек Рейноха, Анна Заграднікова - проведення гостьових лекцій: 2 модуля "Митна система та зовнішня торгівля Європейського союзу"

Яким чином ЗВО сприяє професійному розвиткові викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Для сприяння професійному розвитку НПП, підвищення кваліфікації (ПК), стажування в МДУ створено Центр розвитку людського потенціалу (ЦРЛП). ПК НПП є складовою системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в МДУ. Відповідно до Положення про підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників) обсяг ПК протягом 5-ти років не може бути меншим, ніж 6 кр. ЄКТС. Викладачі кафедри, які забезпечують реалізацію ОНП, підвищують кваліфікацію на системній основі. Наприклад, М. Горбашевська пройшла наукове стажування в науковому центрі Aix en Provence за програмою COST Open Action (2025), В. Мацука та М. Горбашевська пройшли навчання за професійною програмою: Tax Strategy and Risk Management in Executive Leadership: Responsibility, Optimization, and Compliance in Practice в чеській компанії «REINOHA consulting» (2025)
Одним із напрямів є створення курсів, що розробляються на запит самих викладачів. Так, у 2024 р. найбільший попит мали програми ПК «English for academic staff», «Диджиталізація освітнього процесу: використання LMS Moodle та Microsoft 365».
На постійній основі діє «Школа педагогічної майстерності викладачів». Професійному розвиткові викладачів ОП у міжнародному контексті сприяє Центр міжнародної освіти.
Окрім підвищення кваліфікації, ЗВО стимулює викладачів до участі в експертній, науковій і навчальній діяльності. Науково-педагогічні працівники, що викладають на ОНП є членами разових спеціалізованих вчених рад, редакційних колегій вітчизняних наукових журналів.

Наведіть конкретні приклади заохочення розвитку викладацької майстерності

Стимулювання викладачів здійснюється відповідно таких документів: Положення про матеріальне заохочення НПП, здобувачів вищої освіти МДУ за високий рівень результатів наукової роботи, Колективного договору між адміністрацією і трудовим колективом МДУ на 2021-2025 рр. (п.6) (https://mu.edu.ua/public-information, розділ

«Установчі документи»). Щорічно в МДУ проводиться моніторинг якості наукової й педагогічної діяльності викладачів відповідно Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів (сайт МДУ, розділ «Внутрішні документи Маріупольського державного університету» - https://mu.edu.ua/normativni_dokumenti). За його підсумками реалізується гнучка система заохочень. Рейтингові показники враховуються при розподілі навчального навантаження на кафедрі, при обранні НПП на посади.
Л.Задорожну-Княгницьку відзначено медаллю «К. Ушинський». Подяку Міністерства освіти України отримала М. Горбашевська; грамоту Донецької обласної державної адміністрації отримала В. Мацука
За підсумками публікації у виданнях, внесених до баз Scopus або WoS, премії отримали викладачі Л. Задорожна-Княгницька (2024 р.), В.Мацука (2024 р.), М. Горбашевська (2024р.).
Стимулювання викладачів здійснюється відповідно до Положення про матеріальне заохочення науково-педагогічних, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти МДУ.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином навчально-методичне забезпечення, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) ОП забезпечують досягнення визначених ОП мети та програмних результатів навчання

Згідно Звіту ректора Маріупольського державного університету усі навчальні аудиторії, які розташовані за адресою: вул. Преображенська, 6, повністю укомплектовані мультимедійним обладнанням. Наявна кількість технічних засобів повністю забезпечує потребу. Відтак, відсоток забезпечення навчальних аудиторій мультимедійним обладнанням або іншим спеціальним обладнання, яке забезпечує виконання функцій мультимедійного обладнання, становить 100 %. Фінансові ресурси МДУ складаються з фінансування із загального фонду Держбюджету та надходжень спеціального фонду. У межах виконання грантового проєкту «Відродження переміщених університетів: посилення конкурентоспроможності, підтримка громад», що реалізується за фінансової підтримки Європейського Союзу, та у межах виконання Стратегії цифровізації Маріупольського державного університету реалізується проєкт «Цифровий університет» загальною сумою 2,178 млн грн. Формування безпечного освітнього середовища та розвиток інфраструктури, фінансова стабільність є стратегічними цілями реалізованого проєкту «Незламний кампус Незламного університету».

Продемонструйте, яким чином заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Для учасників освітнього процесу є безоплатний доступ до бібліотечних фондів, репозитарію, програмного забезпечення, інтернет. Основним інформаційним ресурсом для здобувачів освіти є офіційний сайт МДУ (https://mu.edu.ua/), архітектоніка якого дозволяє легко та швидко знайти необхідну інформацію в розділах «Вступ», «Навчання», «Наука», «Громада», «Інтернаціоналізація», «Університет», «Факультети», «Новини», «Контакти», «Магазин». Здобувачам впродовж першого тижня навчання створюється корпоративна електронна пошта, що надає можливість дистанційного користування всіма інформаційними системами МДУ, які забезпечують освітній процес, зокрема Moodle (https://moodle.mu.edu.ua/). Викладачі і здобувачі в процесі освітньої діяльності та наукової роботи через корпоративну електронну пошту і фізично мають повний доступ до бібліотечного фонду бібліотеки МДУ (https://mu.edu.ua/library), що вміщує виданнями МДУ і його НПП, бібліотеку стратегічного партнера МДУ – Університету Халла, баз ELibraryUSA та EBSCO, безкоштовної онлайн-бібліотеки https://www.gutenberg.org/; цифрової бібліотеки HathiTrust, довідників DOAJ, DOAB, книг відкритого доступу JSTOR, наяний доступ до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science і Scopus. Зараз завдяки отриманому гранту Європейського Союзу МДУ працює над створенням SMART-бібліотеки як відкритого зонованого простору для отримання інформації, проведення конференцій, лекцій, майстер-класів, презентацій із використанням сучасних технологій.

Опишіть, яким чином освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Освітня діяльність у МДУ спрямована на створення умов безбар'єрного освітнього середовища та інклюзивного навчання. В Університеті облаштовані укриття, де під час повітряної тривоги можна продовжити працювати, зокрема проводити навчальні заняття. Університет позиціонує себе як безпечне місце, де здобувачі отримують підтримку та професійне наставництво.
В Університеті реалізується Проєкт Еразмус+ «Цифровий університет – Відкрита українська ініціатива» (DigiUni) спрямований на створення інтегрованої цифрової освітньої екосистеми в Україні, що забезпечить безперервну, якісну та інклюзивну освіту незалежно від місцезнаходження учасників освітнього процесу.
Наукова бібліотека отримала грант на 10 тисяч доларів від Посольства США в Україні для облаштування інклюзивного простору Центру. У межах облаштування навчальних лабораторій в університетському корпусі було придбано сучасне цифрове обладнання, яке сприяє впровадженню інноваційних підходів до навчання. Серед створених лабораторій: Інтерактивна лабораторія інклюзивної освіти, що забезпечує комфортне навчання для здобувачів з особливими освітніми потребами.
В Університеті впроваджено Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, Порядок організації інклюзивного навчання.

Опишіть, яким чином заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою.

У МДУ створено розгалужену структуру освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти, яка включає: молодіжний центр, профспілку, інспектора з соціальної роботи, юрисконсульта, практичного психолога. Кафедра менеджменту та фінансів має сторінку у соціальних мережах Facebook: https://mu.edu.ua/c/VJ97e, групи у Viber та інших месенджерах. Здобувачі мають можливість постійно отримувати інформацію та скеровувати свої запити до викладачів.
Аспіранти беруть постійну участь у засіданнях кафедри, моніторингу та перегляді елементів ОНП. З питань інформаційної підтримки аспіранти можуть звертатися до наукового керівника, гаранта ОНП, завідувача відділу аспірантури, адміністрації факультету, Університету.
Університет є учасником Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?». На базі університету працює Центр соціально-виховної роботи є осередком культурного та духовного розвитку, психологічної підтримки студентської спільноти Маріупольського університету. Він займається координацією ініціатив, організацією заходів, допомогою з адаптацією студентів, активно співпрацює з молодіжними та громадськими організаціями, студентською радою університету, щоб створювати для студентів корисні можливості для розвитку.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Облаштування навчальних приміщень для маломобільних груп населення, осіб з особливими освітніми потребами є важливим першочерговим завданням розвитку матеріально-технічної бази університету. Зазначене питання постійно аналізується на засіданнях ректорату, Вченої ради університету. В університеті відбувається реконструкція навчального корпусу, студентського гуртожитку, прилеглих територій для доступності маломобільних груп населення.
Фактів створення умов для реалізації права на освіту осіб із особливими потребами не засвідчено.

Продемонструйте наявність унормованих антикорупційних політик, процедур реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Відповідно до п. 2.1.8. Етичного кодексу МДУ (https://mu.edu.ua/public-information, розділ «Установчі документи»), однією з морально-етичних засад діяльності університету є взаємна довіра та взаємоповага, партнерство і взаємодопомога, що передбачає: створення і дотримання в МДУ атмосфери доброзичливості, партнерської взаємодії, колективної співпраці в освітній та професійній діяльності учасників освітнього процесу. Обов'язковим є уникнення ситуацій залякування, погроз, принижень та паплюження честі колег, фізичного та психічного насильства, нецензурної мови, проявів будь-якої дискримінації та корупції. Процедура врегулювання конфліктних ситуацій відображена у пункті 3.11 Етичного кодексу МДУ. З метою розв'язання конфліктних ситуацій створено постійно діючу Комісію з питань дотримання Етичного кодексу МДУ, до повноважень якої належить: розглядати по суті заяви про порушення положень Кодексу; надавати пропозиції Адміністрації МДУ стосовно накладання або не накладання відповідних санкцій; надавати консультації та роз'яснення стосовно положень Кодексу; розробляти рекомендації щодо покращення положень Кодексу.
В університеті розроблено Процедуру вирішення конфліктних ситуацій на факультетах, що міститься в п.5.4. положення Про факультет/навчально-науковий інститут Маріупольського державного університету й знаходиться у відритому доступі на сайті МДУ (https://mu.edu.ua/public-information, розділ «Положення про структурні підрозділи). На факультеті ППФ створено Комісію з вирішення конфліктних ситуацій, яка є робочою групою і відповідає за виявлення та попередження конфліктних ситуацій на факультеті, надає інформаційну та консультативну підтримку працівникам та здобувачам вищої освіти факультету щодо попередження конфліктних ситуацій, отримує і розглядає скарги у випадках виникнення конфліктних ситуацій.
Крім того, у ЗВО функціонує Відділ з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ. Організаційні засади роботи регламентує Положення про Відділ з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ (https://mu.edu.ua/corruption_prevention, розділ «Положення») Розроблено Антикорупційну програму МДУ (https://mu.edu.ua/antikorupcijni_zakhodi, розділ «Антикорупційна програма МДУ»). На офіційному сайті ЗВО створений окремий розділ «Антикорупційні заходи» https://mu.edu.ua/antikorupcijni_zakhodi , який містить вичерпну інформацію щодо політики МДУ відносно запобігання корупції. В цьому розділі розміщена форма «Повідомити про факт корупції», що дає змогу учасникам освітнього процесу доступно та просто висловити скарги.
Під час реалізації ОНП «Менеджмент» не виникало подібних ситуацій.
Звернень до Комісії з питань дотримання Етичного кодексу МДУ, Комісії з питань запобігання та виявлення корупції в МДУ, Комісії з вирішення конфліктних ситуацій з приводу врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями та/або дискримінацією) не надходило.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та

періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі на своєму вебсайті

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу і перегляду ОНП регулюються https://mu.edu.ua/c/NgwrN. Моніторинг і перегляд ОНП визначається п. 8 Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в МДУ. Моніторинг проводиться шляхом періодичної (щорічно) перевірки змісту ОНП за визначеними критеріями та його результати знаходяться у відкритому доступі в мережі та на сторінці Система забезпечення якості освіти офіційного сайту МДУ.

Яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Моніторинг та перегляд ОНП здійснюється відповідно до Положенням про розробку, моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в МДУ. Моніторинг проводиться шляхом періодичної (щорічно) перевірки змісту ОНП через опитування стейкхолдерів. Моніторинг освітніх програм в МДУ проводиться на таких рівнях:
-Кафедра–Рада з якості вищої освіти (РЯВО) факультету–Навчально-методичний відділ–РЯВО МДУ;
-Здобувач–академгрупа–курс–спеціальність–факультет;
-ОК–цикл підготовки–навчальний план.
Результати моніторингу ОП кожного року оприлюднюються на сайті МДУ в розділі «Моніторинг ОП» https://mu.edu.ua/yakist-osviti
Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються як за результатами зворотнього зв'язку із педагогічними працівниками, аспірантами і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку освітньої галузі та потреб суспільства. Навчання за ОНП Менеджмент в МДУ здійснюється з 2022-2023 н.р. Протягом 2023-2024 та 2024-2025 н.р. було здійснено моніторинг ОНП за участю внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів. Були переглянуті напрями дослідження, що визначає потенційну тематику дисертаційних робіт, перегляд ґрунтувався на оптимізації індивідуальної освітньої траєкторії аспірантів (вільний вибір теми дисертаційної роботи); змістовне наповнення освітніх компонентів, методи оцінювання досягнутих результатів тощо

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх пропозиції беруться до уваги під час перегляду ОП

Механізм залучення здобувачів до процесу перегляду ОНП включає: опитування, організацію зустрічей здобувачів вищої освіти й роботодавців, стейкхолдерів щодо обговорення ОНП з метою вдосконалення якості вищої освіти, участь аспірантів у засіданнях кафедри, на яких розглядаються питання моніторингу та перегляду ОП. (https://mu.edu.ua/c/N2PYe). Наприкінці кожного семестру в МДУ та на кафедрі менеджменту та фінансів проводиться опитування студентів відповідно до Положення про організацію та проведення опитувань стейкхолдерів https://mu.edu.ua/c/V98Me Результати обговорюються на засіданні кафедри, РЯВО ННІУ й МДУ. Більшість НПП самостійно здійснюють опитування студентів на початку вивчення ОК (в контексті очікувань) і наприкінці (в контексті змісту й методів викладання, критеріїв оцінювання, обсягу с/р, ефективності взаємодії тощо). За результатами опитування викладачі вносять корективи в зміст ОК чи процес її викладання. Студенти беруть участь в роботі фокус-груп щодо аналізу і модернізації ОНП. Так, за пропозицією студентів у ОНП 2024 р. було до ВК введено «Тайм-менеджмент», «Управління проєктами та креативні технології» та ін.; розширено спектр використання інтерактивних форм і методів викладання. Залучення студентів до обговорення ОНП відбувається і в процесі викладання ОК. Так, під час занять з «Тайм-менеджменту» відпрацювання кейс завдань було поєднано з процедурою покращення ОНП самими студентами. Здобувача Т.Червака включено до робочої групи розробників ОНП

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП?

Студентське самоврядування діє на підставі «Положення про студентське самоврядування МДУ» https://mdu.in.ua/Dokumenty/studrada/polozhenie-pro-studentske-samovrjaduvannja-ot-24.pdf і забезпечує захист прав та інтересів студентів та їхню участь в управлінні МДУ. Один із напрямків діяльність органів студентського самоврядування спрямований на удосконалення освітнього процесу та підвищення його якості (п.1.5). Рада студентського самоврядування може розглядати звернення студентів щодо задоволення їх потреб у якісних освітніх послугах та рекомендувати гаранту та/або членам проектної групи внесення змін до ОП або навчального плану. Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості (СВЗЯ) в МДУ залучення всіх учасників освітнього процесу (викладачі, науковці, навчально-допоміжний та обслуговуючий персонал, студенти) до забезпечення якості освіти, мотивації студентів до здобуття якісних освітніх послуг є одним з ключових принципів СВЗЯ в університеті. Крім того, одним з рівнів СВЗЯ МДУ є студентський рівень. Здобувачі вищої освіти беруть участь в управлінні університетом (члени рейтингових комісій факультетів, стипендіальної комісії університету, РЯВО, Вченої ради), де мають можливість брати активну участь в обговоренні питань щодо організації освітнього процесу, результатів успішності навчання, вносити пропозиції, висловлювати зауваження тощо.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Роботодавці залучаються до процесу моніторингу ОНП, який проводиться шляхом громадського обговорення, опитування та організації зустрічей здобувачів із роботодавцями щодо відповідності ОНП вимогам галузі, ринку

праці. Приклади залучення роботодавців до процесу періодичного перегляду ОНП:
- було проведено ряд зустрічей із роботодавцями щодо питання вдосконалення якості вищої освіти на ОНП, основні пропозиції та зауваження були внесені в якості змін до ОНП 2024 р.
- залучення стейкхолдерів до рецензування ОНП (рецензентами ОНП 2024 р. виступил: доктор економічних наук, професорка, завідувачка кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету ім. Василя Стуса Ольга Дороніна; голова Молодіжної ради Маріуполя, провідний фахівець відділу молодіжної політики та розвитку молодіжних центрів державної установи «Всеукраїнський молодіжний центр» Аліна Козицька).

Опишіть практику збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП (зазначте в разі проходження акредитації вперше)

В МДУ діє навчальна лабораторія з організації практик та працевлаштування випускників. Відповідно до Положення про навчальну лабораторію з організації практик та працевлаштування випускників завдання навчальної лабораторії є здійснення моніторингу працевлаштування випускників МДУ шляхом збору доповідних записок від кафедр. На основі аналізу наданої інформації формується щорічний загальний звіт щодо їх працевлаштування, який обговорюється на засіданнях кафедр, вчених рад факультетів та університету.
За ОНП «Менеджмент» випуску здобувачів не було, оскільки перший набір здійснено у 2019 р. (перший випуск – 2023 р.). Наразі всі здобувачі випускного курсу, що мали бути випускниками у 2023 р., знаходяться у академічній відпустці, але мають досвід практичної діяльності у реальному секторі економіки.

Продемонструйте, що система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійсненого через опитування заінтересованих сторін

У МДУ функціонує система забезпечення якості вищої освіти, яка спрямована на виявлення недоліків в ОНП та/або освітній діяльності з її реалізації. Кафедрою менеджменту та фінансів систематично аналізуються усі складові освітнього процесу щодо реалізації ОНП «Менеджмент». Питання якості вищої освіти розглядалися на засіданнях кафедри, Ради з якості вищої освіти та на засіданнях вченої ради ННІУ МДУ. За час підготовки докторів філософії з менеджменту у процесі здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти були виявлені та виправлені наступні недоліки:
• відбувається систематичне оновлення каталогу елективних дисциплін професійної підготовки аспірантів відповідно до тематики їх наукових досліджень;
• задля посиленняіндивідуальної освітньої траєкторії аспірантів щорічно в процесі оновлення робочих програм дисциплін переглядаються тематики самостійних робіт та індивідуальних науково-дослідних завдань відповідно до наукових інтересів здобувачів;
• розширена можливість впровадження елементів неформальної освіти;
• аспіранти беруть участь у відкритих лекціях та майстер-класах із залученням фахівців з інших ЗВО України.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та рекомендації з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були враховані під час удосконалення цієї ОП?

За результатами попередніх акредитацій освітніх програм першого, другого, третього рівнів вищої освіти рекомендації Національного агентства були враховані при удосконаленні системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти МДУ, удосконалення освітніх програм.
Так, розроблені та оновлені Положення:
- Положення про планування та облік роботи науково-педагогічних працівників в Маріупольському державному університеті у новій редакції;
- Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Маріупольського державного університеті у новій редакції;
- Положення про кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти в Маріупольському державному університеті у новій редакції;
- Концепція розвитку англійської мови
- Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти у МДУ у новій редакції;
- Положення про щорічне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників, кафедр і факультетів Маріупольського державного університету;
- Кодекс академічної доброчесності;
- Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної Комісії у Маріупольському державному університеті у новій редакції;
- Положення про робочу програму навчальної дисципліни у Маріупольському державному університеті
- Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та / або інформальній освіті
- Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Маріупольського державного університету
- Положення про вибіркові дисципліни у МДУ
- Положення про моніторинг, перегляд, удосконалення та закриття освітніх програм в МДУ
- Положення про гаранта ОП
- Освітня концепція
- Концепція цифровізації МДУ
- Положення про тьютора освітньої програми Маріупольського державного університету

- Положення про впровадження дуальної форми здобуття вищої освіти в Маріупольському державному університету

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП

Відповідно до Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в Університеті визначено такі рівні СВЗЯ: студентський, викладацький, кафедральний, факультетський, університетський. Учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур СВЗЯ ОП через: конструктивне обговорення щодо розроблення та реалізації ОП; створення набору інструментів оцінки та моніторингу освітньої діяльності закладу; участь у перегляді та моніторингу ОП; створення критеріїв, правил і процедур оцінювання студентів; відбір викладачів та оцінку їхньої діяльності; моніторинг наявних навчальних та інформаційних ресурсів; обговорення, відбір та впровадження ефективних технологій та сучасного обладнання; цілеспрямовану роботу щодо підвищення якості контингенту здобувачів вищої освіти; організацію та проведення опитувань студентів, випускників, інших стейкхолдерів тощо. Крім того, залучення всіх учасників освітнього процесу (викладачі, науковці, навчально-допоміжний та обслуговуючий персонал, студенти) до забезпечення якості освіти, мотивації студентів до здобуття якісних освітніх послуг є одним з ключових принципів СВЗЯ в МДУ. Усі зусилля академспільноти спрямовані на створення освітнього середовища, я якому зміст ОП, можливості та засоби навчання і викладання відповідають цілям СВЗЯ. Контроль за дотриманням нормативних вимог та принципів СВЗЯ здійснюють у межах своїх службових обов'язків проректори, керівники структурних підрозділів

Продемонструйте, що в академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти

Формування культури якості освіти в МДУ є зоною відповідальності кожного учасника освітнього процесу. Відповідно Положення про систему внутрішнього забезпечення якості в МДУ визначено складові СВЗЯ, зокрема кадрове, матеріально-технічне, навчально-методичне й інформаційне забезпечення освітньої діяльності, оцінювання здобувачів і НПП, забезпечення їх академічної мобільності; здійснення моніторингу й перегляду ОП, публічності інформації про ОП, системи запобігання академічного плагіату. Гаранти та групи забезпечення ОП відповідають за реалізацію ОП, її моніторинг і оновлення з урахуванням потреб стейкхолдерів на умовах публічності й прозорості. Випускові кафедри разом із гарантами ОП оновлюють зміст робочих програм, актуалізують каталоги ВК, забезпечують дотримання принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу. Декан, Вчена рада та РЯВО факультетів/інституту координують роботу випускових кафедр за ОП, адмініструють формування індивідуальних траєкторій здобувачів, разом із гарантом ОП ініціюють проведення опитувань здобувачів, забезпечують публічне обговорення їх результатів, здійснюють попередній розгляд проектів ОП та змін до них. Навчально-методичний відділ здійснює моніторинг якості освітньої діяльності МДУ, залучаючи до цього профільні структурні підрозділи університету. Ректор, проректори, Вчена рада МДУ визначають стратегію і політику ВЗЯО, ухвалюють нормативні документи, програми дій щодо ВЗЯО, рішення про започаткування ОП, внесення змін до них або закриття.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюються права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Публічна інформація з різних напрямків діяльності університету зібрано на сторінці Публічна інформація офіційного сайту МДУ. Це статутні документи, внутрішні положення та порядки, звіти, інформація про тендери та їх результати, конкурси, та інше.
Маріупольський державний університет відкритий до громади запит можна надіслати на електронну адресу: info@mu.edu.ua

Наведіть посилання на вебсторінку, яка містить інформацію про оприлюднення ЗВО відповідного проєкту освітньої програми для отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкголдерів).

https://mu.edu.ua/public-discussion

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі на своєму вебсайті інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

https://mu.edu.ua/educational-programs/management-phd

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

Дисципліни професійної і практичної підготовки відповідають напряму наукових досліджень аспірантів. ОНП «Менеджмент» відрізняється широкою предметною областю, що охоплює передові концептуальні та методологічні знання науково-дослідного та професійного характеру в сфері менеджменту. Отже, широке поле наукових інтересів аспірантів корелюються зі змістом ОНП в частині дослідження комплексних проблем щодо управління організаціями та їх об'єднаннями. До навчальних планів аспірантів включені також дисципліни за спеціальністю й ті, що забезпечують академічні та педагогічні компетентності здобувачів вищої освіти. Крім цього, 25% навчального плану ОНП «Менеджмент» складають дисципліни за вибором, які обираються здобувачем вищої освіти за допомогою наукового керівника, що враховує індивідуальну траєкторію навчання. На кількісний рівень задоволеності здобувачів вищої освіти змістом ОНП «Менеджмент» та її відповідності науковим інтересам аспірантів вказують результати зворотного зв'язку Моніторинг ОНП Менеджмент

Продемонструйте, що наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

Визначення тематики наукового дослідження здійснюється відповідно до ініціативної теми науково-дослідної роботи кафедри «Сучасні напрями та механізми розвитку зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності на різних рівнях управління економікою» (0120U101757 Керівник – Ткаченко О.Г., к.е.н., доцент) та затверджується Вченою радою Університету. Наукові керівники призначаються Наказом ректора з урахуванням відповідності їх наукового досвіду. Наукові доробки керівників наукових робіт мають кореляцію із методологічним апаратом та міждисциплінарним підходом до досліджень менеджменту. Забезпечення тематичного дослідницького інтересу здобувачів здійснюється у безпосередній співпраці із науковим інтересом кафедри. Відповідність тем наукових досліджень аспірантів напрямам досліджень їх наукових керівників забезпечується обговоренням на кафедрі під час вибору кандидатури на керівництво аспірантом та затверджується на засіданні вченої ради МДУ. Рекомендовані напрями наукових досліджень аспірантів за спеціальністю 073 «Менеджмент» співпадають з предметними галузями досліджень наукових керівників (табл.2) та відповідають спрямованості наукових шкіл кафедри менеджменту та фінансів, й інших кафедр МДУ, де працюють наукові керівники аспірантів спеціальності 073 «Менеджмент».
Наукові керівники є активними дослідниками, актуальні наукові праці яких представлено в інформаційно-аналітичній базі наукових праць Скопус, ВоС.

Продемонструйте здатність закладу освіти сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

Маріупольський університет є частиною європейського простору вищої освіти, тому використовує відкриті та публічні механізми розгляду й захисту наукових робіт для присудження ступеня доктора філософії (PhD). Проведення захисту регулює та регламентує Положення про порядок присудження ступеня доктора філософії у МДУ (затверджено на засіданні Вченої ради, протокол № 6 від 22.02.2023, Наказ МДУ 22.02.2023 № 22). Також МДУ має значний досвід щодо функціонування разових спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій здобувача з метою присудження йому ступеня доктора філософії. До прикладу, ДФ 12.093.015 (здобувач Горюнова К.А.), ДФ 12.093.014 (здобувач Митрощенко В.І.), ДФ 12.093.013 (здобувач Караман К.В.), ДФ 12.093.003 (здобувач - Бондаренко П.С.) та ін. Кафедра систематично проводить проаналіз створення разових рад по захисту. Зокрема, кваліфікація, наукова тематика і публікації НПП кафедри та університету близька до тематики дисертацій згаданих здобувачів. Разом з тим, кафедра менеджменту та фінансів МДУ має широко розвинуту співпрацю із колегами з інших українських ЗВО, які можуть бути членами разових рад для захисту дисертацій здобувачів ОНП Менеджмент.

Опишіть, як заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо).

Університет в межах ОНП «Менеджмент» забезпечує широкі можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень здобувачів відповідно до їх тематики, включаючи проведення регулярних наукових конференцій, семінарів, колоквіумів. Університет надає можливість безкоштовного доступу до наукометричних баз «Scopus» та «Web of Science», повнотекстової бази даних EBSCO, що містить значну кількість прим. електронних книжок, довідників, вказівників та ін. з IP-адрес університету. У навчальному корпусі забезпечений доступ до мережі Інтернет завдяки технології Wi-Fi. Функціонує репозитарій Університету.
Здобувачі, що навчаються за ОНП «Менеджмент», мають можливість на пільгових умовах опублікувати статтю в науковому журналі «Вісник Маріупольського державного університету. Серія «Менеджмент» (категорія «Б»).
Можливості апробації результатів наукових досліджень забезпечено, зокрема, щорічним проведенням в Навчально-науковому інституті управління МДУ трьох науково-практичних конференцій.
Усталеною практикою є колективне обговорення результатів наукових досліджень аспірантів на наукових семінарах кафедри, міжкафедральних наукових семінарах, круглих столах, а також під час атестації, що проводиться двічі на рік

Опишіть, як заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

Залучення здобувачів до міжнародної академічної спільноти в МДУ відповідає стратегії інтернаціоналізації на 2024–2027 рр., стратегічним партнерським відносинам із Університетом Вітовта Великого, співпраці із британськими університетами реалізації проєкту Twinning, започаткованому Cormack Consultancy Group за підтримки Уряду Великої Британії. Університет є активним учасником конкурсів грантових проєктів за програмами Еразмус+ (СВНЕ, КА2 СВНЕ, КА220 та ін.) кафедра бере участь у Jean Monnet Module (2024–2027). МДУ входить до Альянсу європейських університетів Transform4Europe. Університет і кафедра є ініціаторами, що присвячені підвищенню цифрової грамотності, використанню наукометричних баз у апробації і публікації результатів совїх досліджень, просуванні результатів своїх досліджень у міжнародній спільноті. Здобувачі кафедри мають стандартні профілі науковців в ORXID, а також ResearchGate, Academia тощо.
В університеті та на факультеті регулярно проводяться наукові заходи міжнародного рівня із залученням аспірантів. Так, щорічно з 2018 р. кафедра є активним учасником МНПК «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір», що проводиться в Університеті. Крім того, здобувачі ОНП мають доступ до програм міжнародної академічної мобільності в межах проекту Erasmus+.
З 2020-2021 р. на програмі започатковано практику долучення здобувачів до онлайн курсів, що пропонуються іноземними ЗВО-партнерами (Економічна академія ім. Д. Ценова (Болгарія, м. Свіштов).

Опишіть наявну практику участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів приймають участь у виконанні НДР кафедри менеджменту та фінансів (спільно з кафедрою маркетингу і туризму): «Стратегія розвитку туристично-рекреаційного потенціалу Приазов'я», (№0120U101065, 2020-2024) – відповідальний виконавець Мацука В.М. (виконавці: Омельченко В.Я., Горбашевська М.О.); «Сучасні напрями та механізми розвитку зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності на різних рівнях управління економікою» (№0120Г101757, 2020-2024) (Ткаченко О.Г.), а також НДР кафедр економіко-правового факультету – «Формування механізму забезпечення безпеки екосистем в умовах сталого розвитку» (номер державної реєстрації в УкрІНТЕІ 0120U101442), кафедра раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища (Мітюшкіна Х.С.).
За результатами досліджень з вищезазначених НДР було опубліковано статті в журналах, що входять до НМБД; статті у фахових наукових виданнях України категорії «Б»; та тези доповідей на Міжнародних та Всеукраїнських наукових конференціях.

Опишіть, як заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Академічна доброчесність всіх учасників освітнього процесу розглядається як запорука ефективної реалізації місії МДУ. З метою підвищення якості освіти і наукових досліджень обов'язковою є перевірка робіт на плагіат для здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних, педагогічних працівників.
Університет уклав договір про надання послуг, згідно з яким МДУ надається доступ до використання комп'ютерної програми – StrikePlagiarism.com, мережевевого сервісу для пошуку плагіату, аналізу джерел запозичення та зворотного зв'язку з автором.
У щоденній роботі здобувачі освіти та викладачі МДУ можуть використовувати Безплатний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт - EduBirdie
В університеті проводиться опитування щодо дотримання принципів академічної доброчесності. Інформація про нормативне забезпечення із дотримання норм академічної доброчесності та заходів із їх впровадження висвітлюються на офіційному сайті університету, зокрема на сторінці «Академічна доброчесність».

Опишіть, як заклад вищої освіти вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Кодекс академічної доброчесності МДУ забезпечує дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин. Університет прагне забезпечити якість керівництва через жорсткі санкції та обов'язковий контроль публікаційної етики. Притягнення особи до відповідальності за порушення академічної доброчесності може здійснюватися незалежно від притягнення її до інших видів відповідальності. У разі, якщо особа, яка вже є науковим керівником (або планується до призначення), вчинила порушення академічної доброчесності, то відношенню до неї застосовуються жорсткі механізми академічної відповідальності. Їх наслідки фактично унеможливлюють, або припиняють діяльність такої особи як керівника у зв'язку з її позбавленням вченого звання, звільненням з університету, або притягненням до інших видів відповідальності.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Сильні сторони:
1. Інтеграція класичних і прикладних підходів до управління з урахуванням сучасних трансформаційних процесів;
2. Поєднання освіти, науки та практики в межах реалізації програми;
3. Безперервна траєкторія підготовки управлінців (бакалавр – магістр – доктор філософії);
4. Високий рівень кадрового забезпечення та досвід участі викладачів у спеціалізованих вчених радах;
5. Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії через вибіркові дисципліни;
6. Використання сучасних ІКТ та розвиток навичок наукової комунікації іноземною мовою.
7. Широкі міжнародні зв'язки університету, можливість участі у розмаїтих міжнародних проектах та програмах академічної мобільності.
Слабкі сторони:
1. Недостатній рівень публікаційної активності здобувачів у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах (Scopus, Web of Science);
2. Обмежена системна участь представників бізнесу та роботодавців у реалізації та оновленні програми;
3. Недостатній обсяг викладання окремих освітніх компонентів англійською мовою, що стримує інтернаціоналізацію програми та академічну мобільність здобувачів.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

У найближчій перспективі розвиток ОНП буде спрямований на посилення інтернаціоналізації, практикоорієнтованості, наукової продуктивності здобувачів та інтеграції в європейський освітньо-науковий простір з урахуванням умов воєнного стану, цифровізації та післявоєнного відновлення економіки України.
Заплановані заходи для реалізації цих перспектив:
• Розширення англомовного викладання.
Поступове впровадження викладання окремих освітніх компонентів професійної підготовки англійською мовою з метою розвитку академічної мобільності, інтеграції до міжнародного наукового середовища та формування у здобувачів навичок професійної комунікації.
• Посилення взаємодії з роботодавцями.
Залучення топ-менеджерів провідних компаній, представників органів державної влади та місцевого самоврядування до проведення гостьових лекцій, практичних кейс-сесій і спільних науково-прикладних заходів.
• Розширення міжуніверситетської співпраці.
Запрошення провідних науковців інших закладів вищої освіти України та зарубіжжя до проведення лекцій, тренінгів і методологічних семінарів для здобувачів.
• Підвищення публікаційної активності здобувачів.
Формування системи раннього залучення аспірантів до наукових досліджень через:
о спільну з науковим керівником постановку та концептуалізацію науково-практичних проблем;
о запровадження вимоги підготовки оглядової публікації за темою дисертаційної роботи на початковому етапі навчання;
о інформаційно-консультаційну підтримку щодо публікацій у фахових виданнях, зокрема тих, що індексуються у міжнародних наукометричних базах;
о проведення внутрішніх наукових семінарів із рецензування статей.
• Цифровізація освітньо-наукового процесу.
Активне використання платформ дистанційного навчання, інструментів академічної доброчесності та цифрових сервісів для організації досліджень і міжнародної співпраці.
Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності програми, її відповідності європейським стандартам третього рівня вищої освіти та формуванню управлінців-дослідників нового покоління.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Марена Тетяна Василівна

Дата: 15.04.2026 р.

Таблиця 1. Інформація про освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид освітнього компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Методологія наукової діяльності	навчальна дисципліна	*ОК2_РП_Методологія_наукової_діяльності.pdf*	d9jJWXKbFH0BDJ/MeSDOFaI1rSHOZvyb9G2wiBZrv8I=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
ІКТ в сучасних наукових дослідженнях	навчальна дисципліна	*ОК3_ІКТ_в_сучасних_наукових_дослідженнях.pdf*	hoqlNIlX9oEVjsOwbufGp2Ee4GwypD2HKi7QFA1IF1Q=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
Актуальні проблеми філософії	навчальна дисципліна	*ОК1_Актуальні_проблеми_філософії.pdf*	sB9xHmtAgJtiRN9foIXz+1aa+N3dapXMVsh6Ta3C7QY=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
Наукова комунікація іноземною мовою	навчальна дисципліна	*ОК4_Наукова_комунікація_іноземмовою.pdf*	aVxhO/XhUGaNq/aoaET6u32PvqkzDK11WeJZe92s9+Y=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
Ділова українська мова	навчальна дисципліна	*ОК5_Ділова_українська_мова_Менеджмент_1.pdf*	hO/d8/drzmLZUWos3rIXAqbrq+qQl/tmtbajFUgvF5I=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
Педагогіка вищої школи	навчальна дисципліна	*ОК6_Педагогіка вищої школи.pdf*	sI5i8lzRLsOhiheVhooLwZhsCM1YWxsgH5eCbJZNo1M=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
Теоретико-методологічні засади менеджменту	навчальна дисципліна	*ОК7_Теор_метод_засади_менеджменту.pdf*	oyroFnfD4HFfOeFJjSh1dhgGkRoc90VRJ/lnRaSlt6U=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
Концепти менеджменту економічного розвитку та безпеки	навчальна дисципліна	*ОК8_Концепти_мен_ту_економ_розвитку_та_безпеки.pdf*	u3nkr2W5T8bXx2ZoC8iZLGDxbM7sVUsr3tfjSvDYnXs=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
Моніторинг і діагностика економічної кон'юнктури в менеджменті	навчальна дисципліна	*ОК9_Моніторинг_і_діагностика_економ_кон.pdf*	+1iiH6Su9NlSwHetFFG+WQqeymruffeXRYXGWoRVru0=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype, Telegram, Viber*
Науково-дослідна / Асистентська практика	практика	*Науково_дослідна,_Асистентська_практика.pdf*	rY59wVnpiEKnXpOdu3hv7+C3F3G+PvCDKAb6d4lExsU=	*Комп'ютер або ноутбук з виходом до мережі Інтернет. Програмне забезпечення: Microsoft Windows 10/11, Microsoft 365, Zoom, Google Meet, Skype,*

				Telegram, Viber

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про відповідність НПП освітнім компонентам

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування відповідності освітньому компоненту (кваліфікація, професійний досвід, наукові публікації)
362259	Гудима Ігор Петрович	Професор, Основне місце роботи	Історичний факультет	Диплом спеціаліста, Київський державний університет імені Т.Г. Шевченка, рік закінчення: 1991, спеціальність: історія, Диплом доктора наук ДД 006967, виданий 11.10.2017, Диплом кандидата наук КН 012301, виданий 27.09.1996, Атестат доцента ДЦ 002836, виданий 20.11.2001, Атестат професора АП 005972, виданий 24.04.2024	29	Актуальні проблеми філософії	Guduma Igor. Theology of miracles in the age of science - reflections of the Catholic Cardinal Walter Kasper. European Journal of Science and Theology/ August 2024, Vol.20, No.4, 63-74. (Scopus + Web of Science (WoS) Core colection: the Emerging Sources Citation Index (ESCI) by Clarivate Analytics). Guduma Igor. Hume's argument" against miracles: an analysis of the features of the proof. European Journal of Science and Theology». (Scopus та Web of Science Core Collection). August 2025, Vol.21, No.4, 29-40. Guduma Igor. In Search of the Foundations of a New Worldview. Philosophy International Journal (PhIJ). 2025, 8(1): 000347. ISSN :2641-9130 Гудима Ігор. Християнська теологічна проблема контингентності світу, війни та індивідуальної мужності буття в перспективі сучасних світоглядних категорій. Filosofska dumka (Philosophical Thought), 2025-06-30|, Journal article, (2), 71–88. Гудима І.П. Логіка: Навчально-методичний посібник. – Маріуполь-Київ, 2023. – 135 с. Гудима І. П. Міжкультурні (кросскультурні) комунікації: методичні рекомендації. Київ,2024. 80 с.

432812	Калініна Світлана Петрівна	Професор, Основне місце роботи	Економіко-правовий факультет	Диплом спеціаліста, Донецький державний університет, рік закінчення: 1989, спеціальність: Економіка праці, Диплом доктора наук ДД 005827, виданий 10.05.2007, Атестат професора 12ПР 008862, виданий 10.10.2013	36	Методологія наукової діяльності	Kalinina S., Shtunder I., Kushnir S., Perevozova I., Savchenko E., Nitsenko V. Sustainable development of the economy in the conditions of the energy crisis. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. Peer-reviewed journal. # 4 (190). 2022. P. 156-161. DOI: https://doi.org/10.33271/nvngu/2022-4/156 (Scopus) Калініна С.П., Ланська С.П., Подунай В.В. До питання про новітній ландшафт зайнятості в Україні: виклики воєнного та поствоєнного часу. Економіка та організація управління. Збірник наукових праць. Вип. №2 (58). 2025. ДонНУ імені Василя Стуса. С. 34-46. DOI: https://doi.org/10.31558/2307-2318.2025.2.4 Калініна С.П., Подунай В.В., Воскобойник В.В. Країни постійної імміграції як новітній міграційний феномен. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. 2025. Вип. 29. С. 5–25. DOI: https://doi.org/10.34079/2518-1394-2025-15-29-5-25 (фахове видання) Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №116208 від 30.01.2023 р. «Організаційно-економічний концепт впровадження системи безперервного професійного розвитку працівників» (співавторство з Калініна С.П., Міщенко С.О., Подунай В.В., Савченко Е.О., Тахтарова К.А.) Kalinina S., Lanska S., Podunai V., Takhtarova K., Voskoboinyk V. The transformation of the global labor market: globalization discourse [Ch. I] / Transformations, challenges and security : collective monograph / ed. Ž. Simanavičienė ; Mykolas Romeris University. – Vilnius, 2024. – С. 10–67. URL :

							http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/8245 (3,25 д.а.) Глобальні трансформації трудоресурсного забезпечення: міграційний дискурс : монографія / С.П. Калініна, С.П. Ланська, В.В. Подунай, В.В. Воскобойник ; за заг. ред. С. П. Калініної. Вінниця : ТВОРИ, 2025. 220 с. URL : http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9373 (3,5 д.а.) Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія наукової діяльності» для здобувачів вищої освіти ОНП «Культурологія» за спеціальністю 034 Культурологія / С.Калініна, В.Омельченко. К.: МДУ, 2024. 24 с. Академік Академії економічних наук України
413814	Мартинюк Ганна Вадимівна	Доцент, Основне місце роботи	Економіко-правовий факультет	Диплом спеціаліста, Національний авіаційний університет, рік закінчення: 2011, спеціальність: Системи захисту від несанкціонованого доступу, Диплом кандидата наук ДК 045965, виданий 01.02.2018, Атестат доцента АД 006213, виданий 09.02.2021	10	ІКТ в сучасних наукових дослідженнях	Hanna Martyniuk, Nadiia Marchenko, Olena Monchenko, Larysa Chubko, Tetiana Scherbak. Principles of construction of an adaptive multilevel system of monitoring and diagnostics of complex technical objects. Proceedings of the 4th International Workshop on Information Technologies: Theoretical and Applied Problems 2024, Ternopil, Ukraine and Opole, Poland, October 23-25, 2024. – p. 610-616. (Scopus). Hanna Martyniuk, Inna Mykhalchuk, Yurii Shcheblanin, Oleksandr Toroshanko. The method of increasing the security of IoT devices by implementing the dynamic change of the Bluetooth address. CEUR Workshop Proceedings, – 2025, 3925. – p. 281-287. (Scopus). Hanna Martyniuk, Ihor Martyniuk. Analyzing the presence of a hidden message in an audio signal. CEUR Workshop Proceedings, – 2025, 3925. – p. 310-316. (Scopus). В.М. Петрик, С.О. Гнатюк, Г.В.

							Мартинюк та ін. Теорія та практика сучасного інформаційно-психологічного протиборства. – Навчальний посібник – Полтава, 2022 р.- 328 с. (2,08 др. арк. на автора)
4471	Павленко Олена Георгіївна	Професор, Основне місце роботи	Факультет іноземних мов	Диплом спеціаліста, Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов, рік закінчення: 1984, спеціальність: англійська та німецька мови, Диплом доктора наук ДД 006742, виданий 26.06.2017, Диплом кандидата наук ДД 041758, виданий 20.09.2007, Атестат доцента 12ДЦ 027028, виданий 20.01.2011	34	Наукова комунікація іноземною мовою	О. Павленко. Analytical Perspectives on the English Translation of Kachurowsky's Novel "Because Deserters Are Immortal". Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філологія. 2025. Вип. 32. С 199-210. (Фахове видання). Павленко О., Гречуха Л. Формування цифрової компетентності майбутніх філологів засобами інтернет-ресурсів: теоретико-методологічний та практико-орієнтований виміри. 2025. Збірник наукових праць Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Вип. 47. С. 89-106. https://doi.org/10.26565/2073-4379-2025-47-06. (Фахове видання). O. Pavlenko. UkrainianTranslations: Releasing from Russian Cultural Expansion. Innovare Journal of Education, Vol 11, Issue 2, 2023, p. 39-42. https://innovareacademics.in/journals/index.php/ijoe/issue/view/78 (Зарубіжне видання) O.Pavlenko, N.Gorodnyuk. Semiotics of the Unnamed in Lesya Ukrainka's poem "One Word". Ezikov Svyat .Issue 21.1.2023. P. 143-150.DOI: https://doi.org/10.37708/ezs.swu.v21.i1.14;https://ezikovsvyat.com/index.php/bg/2018-04-12-06-17-47 (Індексується в Scopus). Павленко О.Г. Підручник «Аспекти українського художнього перекладу англомовної прози другої половини XX століття». Видання друге, перероблене і доповнене. Київ: МДУ, 2025. 337 с., 15,7 а.а. http://doi.org/10.3407

							9/olenapavlenkoperekla d.2025 (рекомендовано до друку Вченою радою МДУ Протокол № 10 від 06. 05. 2025 р.). Методичний супровід навчальної дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою» для здобувачів вищої освіти ОНП «Культурологія» за третім рівнем вищої освіти (доктор філософії) спеціальності 034 Культурологія (галузь знань – 03 «Гуманітарні науки») / уклад. О. Г. Павленко. Київ, 2024. 21 с. http://repository.mu.ed u.ua/jspui/handle/1234 56789/10453 Павленко О.Г. Робоча програма навчальної дисципліни «Наукова комунікація іноземною мовою» для здобувачів вищої освіти ОНП «Культурологія» за третім рівнем вищої освіти (доктор філософії) спеціальності 034 Культурологія (галузь знань – 03 «Гуманітарні науки») / уклад. О. Г. Павленко. Київ, 2024. 19 с. http://repository.mu.ed u.ua/jspui/handle/1234 56789/10452 Участь у тренінговій програмі в рамках проєкту Erasmus+ СВНЕ «Адаптація та інтеграція іноземних студентів/ InterADIS» (м.Амберг, Німеччина, 23.07.2023– 29.07.2023); Участь у сесіях в рамках проєкту”Research Training and Innovations ” за програмою “TwinningUkraine” з університетом Халл, Велика Британія (м. Будапешт, 04.07.2023); Участь у міжнародній програмі “SALT: Стратегії вдосконалення викладання мови” в межах діяльності Альянсу «Transform4Europe» (Інститут іноземних мов Університету Вітовта Великого , м. Каунас, Литва. 3.06 –

							07.06.2025); Участь у міжнародній програмі “UM_DENKEN”: «Менторська модель підтримки жінок-науковиць, які були вимушено переміщені» (Інститут англістики та американістики Віденського університету, м. Відень, Spitalgasse 2-4/8.3, Ауд 3; 06.08.2025-25.10.2025); Міжнародне стажування для викладачів “Mit Pädagogik zum Ziel” – «З педагогікою до мети» (Інститут професійної педагогіки, м.Відень, Австрія). Аргументи сучасної філології: «Етика піклування». Матеріали V Міжнародної наукової тконференції (2–3 квітня 2025 року). Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2025. 371 с. С. 204-208. https://surl.li/nkwqtk Olena Pavlenko. Bridging Borders: Collaborative teaching in European University Alliances. https://www.eaie.org/resource/bridging-borders-collaborative-teaching-in-european-universities-alliances.html Павленко О.Г. AI-Powered Translation for Global Communication. Актуальні проблеми науки та освіти: Збірник матеріалів XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В.Трофименка. Маріуполь: МДУ,2025.385 с.– С.314 –317. https://surl.li/igkpow Pavlenko O. Preserving Linguistic Diversity in a Globalized World. Феномен культури постглобалізму: повоєнні світи та культурна демократія: зб. наук. Матеріалів V міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 27 листоп. 2024 р. / за заг. ред. Ю. С. Сабадаш; ред. Та упоряд. С. Янковський. – Київ: Маріуп. держ. ун-т,

							2024. – С. 26–29.https://surl.li/ejdcer Павленко О., Гречуха Л. Інтеграція візуалізації даних у дистанційне навчання для персоналізованого вивчення іноземних мов. Applied Linguistics-3D: Language, IT, ELT: IV International Scientific and Practical Conference (May 26-27, 2025). – Zhytomyr: Zhytomyr Polytechnic State University, 2025. – 189 p. С.48-50.https://surl.li/ltgisk Павленко О., Гречуха Л. Не інструмент, а партнер: як критерії оцінки впливають на вибір програми автоматизованого перекладу. Матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Професійна комунікація: національна ідентичність у багатомовному світі»: 10-11 жовтня 2025 року, м. Черкаси [Електронний ресурс] / упоряд. : Л. О. Береза, Г. М. Дядюра, В. І. Кухарєва-Рожко ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2025. – 117 с. С.84-86.
140299	Коновалова Марія Михайлівна	Доцент, Основне місце роботи	Факультет філології та масових комунікацій	Диплом спеціаліста, Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. І. Франка, рік закінчення: 1986, спеціальність: Українська мова та література, Диплом кандидата наук ДК 013142, виданий 09.01.2002, Атестат доцента 12ДЦ 020157, виданий 30.10.2008	33	Ділова українська мова	Мельничук І.В., Коновалова М.М. Епітафії діячів Лаврського інтелектуального гуртка у «Тератургімі» Атанасія Кальнофойського. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2025. Вип. 93. Т. 2. С. 267-273. https://www.aphn-journal.in.ua/archive/93_2025/part_2/41.pdf Коновалова М., Ляшук К. Особливості вивчення приватного листування Івана Багряного на уроках української літератури. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових

							праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2023. Вип. 68. Т.1. С. 273-278. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/68_2023/part_1/43.pdf Коновалова М.М., Левашова О.О. Топос Львова в художньо-есеїстичному дискурсі Івана Франка та Юрія Андруховича. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2022. Вип. 57. Т.2. С 157-164. http://www.aphn-journal.in.ua/archive/57_2022/part_2/23.pdf Коновалова М.М., Грачова Т.М. Автор і художній текст: форми взаємодії у дискурсі сучасної літературної освіти. Навчально-методичний посібник. Маріуполь : МДУ, 2021. 132 с. (4,1 д.а.) Робоча програма «Ділова українська мова» для здобувачів вищої освіти ОНП «Культурологія». Спеціальність 034 Культурологія. Маріуполь: МДУ, 2024. 18 с. Коновалова М. Тема втраченої України у драматичній поемі Л.Мосендза «Вічний корабель». Abstracts of XVIII International Scientific and Practical Conference, 2025, Zaragoza, Spain, P. 195-198 https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2025/03/TOPICS-OF-RESEARCH-IN-SCIENTIFIC-AND-EDUCATIONAL-ACTIVITIES.pdf Коновалова М. Поетика та символіка заголовка трилогії Людмили Коваленко «Наша, не своя земля». Збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та

							філології в сучасному світі». Маріупольський державний університет. Київ, 2024 С. 58-62. https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/8118 Коновалова М. Філософське осмислення постаті Мазепи та його доби в творчості письменників-вісниківців. Збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Студії з інформаційної науки, соціальних комунікацій та філології в сучасному світі». Маріупольський державний університет, 2023. С. 327-331. https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5008
409080	Ткаченко Олена Георгіївна	Доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут управління Маріупольського державного університету	Диплом спеціаліста, Донецький державний університет, рік закінчення: 1983, спеціальність: Документознавство, організація управлінської праці та діловодства державних установ, Диплом кандидата наук ЭК 028739, виданий 26.07.1989, Атестат доцента ДЦ 003908, виданий 25.03.1993	29	Концепти менеджменту економічного розвитку та безпеки	Kniazieva T., Maryna A., Shevchenko A., Prydatko E., Tkachenko O. Correlation of Monetization with Macroeconomic Development Indicators. Economic Alternatives, 2022, Issue 2, pp. 264-279. Scopus. Ткаченко О. Г., Маліч Л. А. Світовий ринок як середовище розвитку зовнішньоекономічної сфери національного господарства. Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління. Серія «Економіка». №2(91). 2021. С. 72-81. Ткаченко О.Г. Діагностика економічної кон'юнктури в контексті національної безпеки. Збірник наукових праць «Міжнародна безпека в світлі сучасних глобальних викликів. Країни Балтії – України: єдність, підтримка, перемога. [Електронний ресурс]. Україна, Київ: КНЕУ, 2023. С. 345-348.
350692	Задорожна-	Професор,	Психолого-	Диплом	28	Педагогіка	Zadorozhna-

	Княгницька Леніна Вікторівна	Сумісництво	педагогічний факультет	спеціаліста, Глухівський державний педагогічний інститут ім. С.М. Сергєєва-Ценського, рік закінчення: 1988, спеціальність: Педагогіка і методика початкового навчання, Диплом магістра, Маріупольський державний університет, рік закінчення: 2020, спеціальність: 035 Філологія, Диплом доктора наук ДД 008016, виданий 18.12.2018, Диплом кандидата наук ДК 012206, виданий 10.10.2001, Атестат доцента ДЦ 007155, виданий 17.04.2003		вищої школи	Kniahnytska L., Khadzhinova I.,.Netreba M, Voyevutko N., Poklad T. Exploring the content and structure of future primary school teachers' emotional intelligence. International Scientific Conference “SOCIETY, INTEGRATION, EDUCATION - SIE2023”. 26-27 May 2024. №1, с. 296-306 Latvia https://journals.rta.lv/index.php/SIE/article/view/7914 Voliarska .O, Matulcik Jul., Puchyna O., Zadorozhna-Kniahnytska L. Medical literacy development of adult population in slovakia and Ukraine. Clinical and Preventive Medicine. 2024, №2(32), P. 92-98. https://doi.org/10.31612/2616-4868.2.2024.12 Kruty K, Zadorozhna-Kniahnytska L, Zdanevych L, Holiuk O, Desnova I. Influence of Psychological and Pedagogical Support on Social and Emotional Skills inPreschool and Primary School Children. Salud, Ciencia y Tecnología - Serie de Conferencias. 2024;3:.654. https://doi.org/10.56294/sctconf2024.654 (Scopus) Zadorozhna-Knyagnitska L., Hadzhinova I. Stakeholders as a Factor of Quality Professional Training of Future Teachers. International Scientific Journal of Universities and Leadership. 16 (2024), P.139-148 Задорожна-Княгницька Л.В., Нетреба М.М., Бодик О.П. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Одеса: КУПРІЄНКО СВ, 2022. 309 с. Задорожна-Княгницька Л.В., Крутій К.Л., Голюк О.А., Деснова І.С. Професійна підготовка менеджерів освіти в контексті управлінської деонтології. Науково-методичний супровід професійної підготовки педагогічних та керівних кадрів для Нової української

							школи: колективна монографія/ Л.В. Задорожна-Книгницька та ін. / за заг. ред. О.А. Голюк. Київ, МДУ, 2023, 236 с., с.6-35 Kruty K., Zadorozhna-Knyagnitska L., Holiuk O., Desnova I. Raining of the future teachers to work in the conditions of the modern design of the New ukrainian school: scientific approach to design. Wissenschaft für den modernen Menschen: Bildung und Pädagogik, Leibeserziehung und Sport, Psychologie und Soziologie. Monografische Reihe «Europäische Wissenschaft». Buch 26. Teil 5. 2024. P.8-42 Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» для здобувачів ступеня доктора філософії за ОНП Історія та археологія, Культурологія, Порівняльне літературознавство, Економіка, Політологія, Менеджмент, ОНП Адміністративне право та процес; фінансове право; інформаційне право, Публічне управління та адміністрування, Міжнародні економічні відносини. 2023 р. 36 с.
9017	Мацука Вікторія Миколаївна	Доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут управління Маріупольського державного університету	Диплом спеціаліста, Полтавський кооперативний інститут, рік закінчення: 1998, спеціальність: економіка підприємства, Диплом кандидата наук ДК 028349, виданий 13.04.2005, Атестат доцента 12ДЦ 016797, виданий 19.04.2007	27	Теоретико-методологічні засади менеджменту	1. Duan Y., Shuplat O., Matsuka V., Lukash S., Horbashevska M. and Kyslova L. (2023). Risk Management Strategy for International Investment Projects of an Innovative Enterprise in the Context of Industry 4.0., Economic Affairs (New Delhi), Vol. 68, No. 04, pp. 2047-2056, DOI: 10.46852/0424-2513.4.2023.16 (Scopus) 2. Мацука В. М., Горбашевська М. О. Цифрові бізнес-моделі транснаціональних корпорацій та їх вплив на інвестиційну стратегію та менеджмент. Бізнес Інформ. 2025. №12. С. 457–464. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-12-457-464

							3. Мацука В., Горбашевська М. Глобальні тренди інвестиційного менеджменту у транснаціональному туризмі. Галицький економічний вісник. 2025. Том 95. № 4. С. 163-174./ Matsuka V., Horbashevska M. Global investment management trends in transnational tourism. Galician economic journal, 2025, vol. 95, no 4, pp. 163-174. https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=14764. Стойка А.В., Верительник С.М., Мацука В.М. ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ І ВПЛИВ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ ТА ІНВЕСТИЦІЇ. Збірник наукових праць «Вчені записки». 2025. № 39(2). С. 45-58. http://doi.org/10.33111/vz_kneu.39.25.02.04.026.032 (дата звернення: 01.07.2025). https://vz.kneu.ua/archive/2025/39(2).045. Мацука В.М. ІНВЕСТУВАННЯ У СТАЛИЙ РОЗВИТОК. Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. Випуск 159 (спецвипуск). Ч.1 К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Навчально-науковий інститут міжнародних відносин, 2024. С.44-46. https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2024-10/%D0%90%D0%9F%D0%9C%D0%92_159_%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%A6%D0%92%D0%98%D0%9F%D0%A3%D0%A1%D0%9A_%D0%A71.pdf#page=446. European experience in the use of digital technologies in the economy: collective monograph / edited by A. V. Cherep, I. M. Dashko, Yu. O. Ohrenych, O. H. Cherep, V. M. Helman. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2025. 326 p. (MATSUKA Viktoriia, HORBASHEVSKA

							Maryna 2.5. Digital technologies in economic management: European trends of development and implementation. pp.. 186-210) https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/26563/0063121.pdf?sequence=3#page=1937. Theoretical and Methodological Foundations for the Use of Digital Technologies in Ukraine through the Implementation of EU Experience : collective monograph / edited by A. V. Cherep, I. M. Dashko, Yu. O. Ohrenych, O. H. Cherep. Zaporizhzhia : publisher of FOP Mokshanov V. V., 2024. 246 p. (MATSUKA V., HORBASHEVSKA M. Розділ 3. Концептуальні підходи до цифрової трансформації економіки України. 3.2. International business strategies of digital transformation of the economy p. 132-155) https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/24080 8. Омельченко В.Я., Тарасенко Д.Л., Мацука В.М., Горбашевська М.О., Ткаченко О.Г., Коверза В.С. Управління проєктами: навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти всіх спеціальностей). Київ: МДУ, 2025. 301 с. http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9286 9. Стратегічне управління: Навчальний посібник/ укл. А.В. Балабаниць, М.О. Горбашевська, Л.А. Кислова, В.М. Мацука, Ф.Л. Перепадя. Маріуполь: МДУ, 2022. 343 с. https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9069
59840	Горбашевська Марина Олексіївна	Доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут управління Маріупольського державного університету	Диплом спеціаліста, Маріупольський гуманітарний інститут Донецького національного університету, рік закінчення:	18	Моніторинг і діагностика економічної кон'юнктури в менеджменті	Horbashevska M. Risk Management Strategy for International Investment Projects of an Innovative Enterprise in the Context of Industry 4.0. Duan Y., Shuplat O., Matsuka V., Lukash S.,

				2001, спеціальність: 050103 Міжнародна економіка, Диплом кандидата наук ДК 007828, виданий 26.09.2012			Horbashevska M. and Kyslova L. Economic Affairs (New Delhi), Vol. 68, No. 04, pp. 2047-2056, DOI: https://doi.org/10.46852/0424-2513.4.2023.16 (Scopus) 2023 Горбашевська М.О. Сутність маркетингової діяльності як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення (випуск 84): матеріали Міжнародної наукової інтернет- конференції, (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 18-19 січня 2024 р.) / редкол. : О. Патряк та ін. ГО “Наукова спільнота”, WSZIA w Opolu. Тернопіль : ФО-П Шпак В.Б. 2024. 164 с. – ISSN 2522-932X с. 81-86 Горбашевська М. О., Мацука В. М. Цифрові бізнес-моделі транснаціональних корпорацій та їх вплив на інвестиційну стратегію та менеджмент. Бізнес Інформ. 2025. №12. С. 457–464. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-12-457-464 HORBASHEVSKA M. Theoretical and Methodological Foundations for the Use of Digital Technologies in Ukraine through the Implementation of EU Experience : collective monograph / edited by A. V. Cherep, I. M. Dashko, Yu. O. Ohrenych, O. H. Cherep. Zaporizhzhia : publisher of FOP Mokshanov V. V., 2024. 246 p. (MATSUKA V., HORBASHEVSKA M. Розділ 3. Концептуальні підходи до цифрової трансформації економіки України. 3.2. International business strategies of digital transformation of the economy p. 132-155) https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/24080

							М.О. Горбашевська Стратегічне управління: Навчальний посібник/ укл. А.В. Балабаниць, М.О. Горбашевська, Л.А. Кислова, В.М. Мацука, Ф.Л. Перепадя. Маріуполь: МДУ, 2022. https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9069

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	**ПРН відповідає результату навчання, визначеному стандартом вищої освіти (або охоплює його)**	**Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН**	**Методи навчання**	**Форми та методи оцінювання**